

Jungshoved

Nr. 3

September 2017

Årgang 13

INDHOLD	REDAKTION
Løst og fast..... 4	Knud Jacobsen, ansvarshavende
Planter på Jungshoved..... 7	Tlf.: 22 21 55 25
Et sted på Jungshoved..... 10	E-mail:
Nyt fra Jungshoved Pensionistforening 11	knudjacobsen@gmail.com
Nyt fra Jungshoved Forsamlingshus..... 12	Hanne Rasmussen
Nyt fra Jungshoved Skole 12	Tlf.: 25 11 40 87
Frivilligt arbejde..... 13	E-mail: duevangen@gmail.com
Lokalrådet orienterer 15	Merete Siegumfeldt
Blomsternes halvø..... 17	Tlf.: 20 65 29 30
Jungshoveds børn 18	E-mail:
Velkommen til Delebussen Frøen..... 18	merete.siegumfeldt@gmail.com
Traveture i efteråret 20	Deadline for indlæg til næste nummer: 1. november 2017
Ny hjemmeside 21	Forside: Sidse Friis
Valgaften 23	Tegninger: Lise Jacobsen
Jungshovedminder..... 23, 44	Opsætning:
Nyt fra Jungshoveds miljøgruppe 24	Frede Jørgensen
Syg sammen aften..... 25	Støt bladet
Praktiske oplysninger 26	Kontonummer:
Kirke. Arrangementer 28	6140-0004064737
Nyt fra Menighedsrådet..... 32	Årsabonnement: 150 kr.
Lynggård Nyt..... 37	Henvendelse til Knud Jacobsen
Fugle på Jungshoved..... 40	
Mit yndlingssted på Jungshoved..... 42	
Traktortræk..... 47	
Spiseklubben på Jungshoved Skole 48	
Foreningen Norden..... 49	
Gudstjenester 51	
Jungshovedkalender 52	
Synspunkter i bladet står for forfatterens egen regning og deles ikke nødvendigvis af redaktionen. Redaktionen forbeholder sig ret til at bearbejde og forkorte læserindlæg. Læserindlæg skal afleveres inden deadline og kan være skrevet i hånden, på skrivemaskine eller på pc. Indlæg skrevet på pc behøver ikke have et særligt format. Billeder til indlæg skal være forsynet med tilladelse fra ophavsrettens indehaver.	
Bladet udkommer i ca. 725 eksemplarer og omdeles først i marts, juni, september og december. Bladet udgives af Jungshoved Menighedsråd, Jungshoved Lokalråd og Styregruppen for Jungshoved Skole. Tryk: MicroForma	

Kære læser,

Velkommen til blad nr. 48 og velkommen til efteråret efter en sommer, som var lidt for kort. Med dette blad følger ”Det sker i vinter på Jungshoved” og ”Arrangementer, efterår 2017, i Allerslev og Jungshoved Kirker”. Bladets bagsidekalender viser, at der bliver rig lejlighed til at mødes med andre på Jungshoved til spændende og oplysende aktiviteter i de kommende måneder.

I dette blad vil man foruden de faste indlæg også kunne læse om det sidste nye tiltag på Jungshoved, delebussen FRØEN. Det var med berettiget stolthed, at lokalrådets trafikudvalg kunne sende den brugerdrevene bus på gaden 1. august kl. 12. **Alle** på Jungshoved bør prøve en tur med bussen til Præstø eller Ugledige. Det er meget behageligt at blive kørt og hyggeligt at få en snak med medpassagerer.

Siden 2013 har botaniker Gunvor Asbjerg, Bønsvig bidraget med en lang række spændende artikler om planter på Jungshoved. Gunvor har meddelt, at hun har brug for en pause. Vi siger dig stor tak for din indsats og håber, at du på et tidspunkt igen får tid og lyst til at vende tilbage med nye artikler om Jungshoveds natur. Lodshuset i Roneklint er snart færdigbygget. Når det er sket, sender Anders Heding sin sidste artikel om det spændende byggeri.

Den 21. november er der kommunvalg i Danmark. Jungshoved Lokalråd indbyder til valgmode 8. november med deltagelse af flere af de opstillede kandidater. Aftenens tema er ”Natur og miljø på Jungshoved”. Mødet indledes med indlæg af folketingsmedlem og tidligere miljøminister Ida Auken.

Efter ønske fra menighedsrådet er listen over gudstjenester flyttet til næstsiste side.

Vi ønsker alle et rigtigt godt efterår.

Redaktionen

KONTAKT:

Jungshoved Lokalråd	Tina Skarnager Åsberg	25 38 81 28
Jungshoved Menighedsråd	Eli Frandsen	55 99 91 99
Styregruppen for Jungshoved Skole	Lise Jacobsen	24 45 31 47
Vicevært for skolen	Niels Holger Wermuth	21 45 82 83
Jungshoved Idrætsforening	Jesper Jørgensen	22 54 07 61
Jungshoveds Børn	Carina Hansen	24 84 85 14
Jungshoved miljøgruppe	jungshovedmiljoegruppe@gmail.com	
Strandjagtforeningen	Morten Larsen	24 83 97 76
Pensionistforeningen	Tonny Vang	21 92 75 12
Fritidsfiskerforeningen	Gert Jensen	55 99 80 24
Forsamlingshuset	Morten Larsen	24 83 97 76
Sognets hjemmeside	www.jungshovedkirke.dk	
Forsamlingshusets hjemmeside	jungshovedforsamlingshus.dk	
Lokalrådets hjemmeside	www.jungshoved.net	lokalraadetjungshoved@gmail.com

LØST OG FAST

I denne sommer har Jungshoved fået positiv omtale i aviser og radio som aldrig før. H. C. Andersens Verden i Skovhuse, som i år har haft sin 5. sæson, fik i dagbladet Politiken 15.7. over tre sider en meget fortjent rosende omtale ledsaget af fine billeder fra teaterparken. I samme artikel blev der givet god råd om andre steder, man burde besøge, når man nu var på vores kanter bl.a. Nysø, Jungshoved slotsbanke og kirke, hotel Frederiksminde og Feddet. Lokalrådets store arbejde med at få delebussen, Frøen, ud at køre har givet god og stor omtale langt uden for kommunes grænser både i aviser og radio. Mange kommuner, delebilsordninger og andre interesserede har udtrykt ønske om at følge forsøget nærmere i den kommende tid. Den 26. juli bragte Sjællandske en omtale af Frøen.

På samme side i avisen fik den årlige vandretur Jungshoved Rundt også en plads.

***

Frøens første tur, tirsdag 1. august, blev dækket af DR1, TV Øst og Sjællandske. Mon ikke det var et af de største presseopbud på Jungshoved på en enkelt dag nogensinde – heldigvis om en god sag. I Jungshoved skolegård var omkring 50 lokale borgere i alle aldre mødt op for at modtage Frøen og sende den ud på de første ture med glade passagerer. I dagens anledning gik alle turene rundt på Jungshoved fulgt af et snurrende kamera. Samme aften kunne man se indslag om dagen i TV-avisen, på DR1 og i nyhederne fra TV ØST.

***

Også Jungshoved Kirke har fået fin omtale i radioens P4 for kirkens aktive indsats med at gøre kirken til en cykelvenlig vejkirke. I forvejen besøges kirken i det daglige af rigtig mange gæster og turister, som glæder sig over den velholdte kirke og kirkegård, verdenskunsten af B. Thorvaldsen og kirkens smukke placering midt i en fantastisk natur.

***

Vejmandssten: Så dukkede den sjette vejmandssten på Jungshoved op. Den kom frem ved gravning i en have, og det endda på det samme grundstykke, hvor en tidligere sten blev fundet i husets brolægning. Og det er i Stavreby. Denne sten er meget fint tilhugget i bunden, så den havde en god liggeflade, når der blev hugget skærver. Der kommer måske flere, hvis man ved, hvad man skal se efter (se artiklen om skærveslåning i blad nr. 2 2017). Anne Okholm.

***

Søndag 16. juli kl. 14 var byen parat ved grillen. Ilse og Ole havde sat to borde under en pavillon. Trods regnvejre mødte byen op, først omkring 20

glade naboer, senere kom et helt fødselsdagsselskab på 16 personer. Pølser og pølsebrød blev grillet, frugt og kager blev spist, og vi ønskede hinanden tillykke med det fine resultat med lidt vin og øl. Lene Gurskov, Stavreby.

***

De nye ejere af Ræveholms Mose ved Smidstrup havde 22. august inviteret alle interesserede til at høre om deres nye projekter med at genoprette den spændende natur på stedet – mere herom i næste nummer.

***

Den 11. juni deltog mere end 50 glade cykellister i Jungshoved Rundt. Dagen startede med morgenmad og kaffe i Rejsestalden, herefter var der mulighed for at deltage i en kort andagt i kirken, inden den lange karavane begav sig afsted på turen. Vejret var fint cykelvejre. I Bønsvig, hvor der denne dag var loppemarked, var der mulighed for at komme på cafe hos Pia Prehn og købe

en isvaffel i en til dagen oprettet isbod. Dagen sluttede med kaffe og kage i Rejsestalden. Turen var arrangeret af Jungshoved menighedsråd, Jungshoved lokalforsamling, Jungshoveds børn og Jungshoved pensionistforening- endnu en fin dag og et godt samarbejde på Jungshoved.

***

I det sidste nummer af bladet bragte vi et billede af en slæbebåd med pram på vej ind i Jungshoved Kirkehavn. Allan Capion fra Præstø Lokalhistoriske arkiv efterlyste oplysninger om slæbebåden. Bent Henriksen, Stavreby fortæller, at der var to slæbebåde. Den på billedet hed Mathilde. Hvad den anden hed, husker Bent ikke. Bents far, Emil Henriksen, var fisker i Stavreby. I roesæsonen arbejdede han desuden som styrmand på roeprammen – eller pramstikker, som det hed på sømandssprog, fortæller Bent. Arbejdet bestod i at styre de store pramme gennem de smalle løb til Stege og retur. Der var også andre fiskere fra Stavreby, som havde det job. Foruden at kunne styre en pram, var det et krav, at pramstikke-

ren selv stillede en jolle til rådighed, som kunne fungere som redningsbåd, hvis der blev brug for det. Sejladserne til Stege fra Jungshoved Kirkehavn op- hørte i 1937.

***

Jungshoved Kirke er kendt for altid at være utroligt smukt blomsterpyntet med årstidens blomster. Denne flotte blomsterbuket havde Poul bundet i slutningen af juni måned med blomster fra sin egen have tilsat markens valmu- er.

Knud Jacobsen

Planter på Jungshoved

Strandensplanter – afsnit 3

Tilpasning til salt, vand og afgræsning

Strandenge er i forhold til andre naturtyper forholdsvis artsfattige. Det skyldes, at der på strandenge findes nogle meget barske fysiske forhold, som der ikke er så mange planter, der er tilpasset til. Planterne skal først og fremmest kunne klare en høj saltkoncentration. Derudover skal planterne i den nedre del af strandengen også være tilpasset vandmættet jord.

Tilpasning til vandmættet jord

Tilpasninger til vandmættet jord foregår på to måder. Én strategi er at trække luft ned til rødderne via luftvæv i stænglerne. Luften transporteres ud i jorden lige omkring rødderne og forhindrer giftige jern- og svovlforbindelser i at trænge ind i rødderne. Ilten omkring rødderne ses som rødbrune udfældninger, der er iltet jern. Den omgivende iltfrie jord er sort af svovljern. Tagrør (*Phragmites australis*) er en af de arter, der benytter sig af denne metode, da den ofte har sine rødder fuldstændig under vand. Strand-Trehage (*Triglochin maritima*) og Strandasters (*Tripolium vulgare*) har også luftvæv. Begge disse planter gror i den nedre, meget fugtige del af strandengen.

Den anden strategi er at have højtliggende rødder i det øverste, gennemlufte jordlag. Kryb-Hvene (*Agrostis stolonifera* var. *stolonifera*) formerer sig ved overjordiske udløbere og har et overfladenært rodnet.

Strand-Trehage, der godt kan forveksles med Strand-vejbred. Dog kan man kende forskel på lugten, da Trehage lugter koriander-agtig. Foto: Gunvor Ashbjerg

Tilpasninger til salt

Planterne optager vand ved osmose. Osmose er en proces, hvor der på begge sider af en halvgennemtrængelig membran opstår en ligevægt af frie vandmolekyler. I planternes cellemembraner kan vandmolekyler diffundere gennem cellemembranen, mens saltmolekyler ikke kan. Vandmolekyler binder sig til saltmolekyler, så hvis planterne er i stand til at opbygge en større saltkoncentration inde i cellerne end uden for, vil en del af de frie vandmolekyler bevæge sig ind i cellerne, hvorved planterne kan optage vand.

Da der er grænser for, hvor stor en saltkoncentration planterne kan tåle at have, er der udviklet forskellige strategier for, hvordan planterne kan komme af med det overskydende salt. En af metoderne er at udvikle sukkulens, dvs. at plantevævet er rigt på vand, hvorved saltet bliver fortyndet. Et godt eksempel på en sukkulent strandengsplante er Alm. Salturt (*Salicornia europaea*) også kaldet Kveller. Strand-Vejbred (*Plantago maritima*), Kødet Hindeknæ (*Spergularia salina*), Vingefrøet Hindeknæ (*Spergularia media*) og Strand-Trehage er andre gode eksempler på planter på saltenge med sukkulens.

Kveller sammen med Strand-Vejbred (blå pil) og enten Vingefrøet eller Kødet Hindeknæ (rød pil).
Foto: Gunvor Asbjørg

En anden metode til at komme af med det overskydende salt er ved hjælp af saltudskillende kirtler på blade eller stængler. Et eksempel på den strategi er Sandkryb (*Glaux maritima*). Kirtlerne kan man ved hjælp af en lup se som lyse prikker på bladene. Sandkryb kommer ikke udelukkende af med salt via kirtler, da denne art også er kødet/lidt sukkulent.

De fleste salttålende arter er ikke afhængige af salt, men de klarer sig rigtig godt i konkurrencen om pladsen i miljøer med salt. Enkelte planter som fx Sandkryb og Kveller har dog en lidt bedre vækst ved et vist indhold af salt i jorden.

Sandkryb. Planten er lav, ca. 3-25 cm, så på trods af de hyserede blomster er den ikke så iøjnefaldende. Foto: Gunvor Asbjørg

Tilpasninger til afgræsning

Ved afgræsning får planterne fjernet en del af deres overjordiske dele. Derved hæmmes deres formeringsevne, da der er færre skud, der når at blomstre. Hvor jorden er fugtig, og der dannes knoldstruktur (som vist i afsnit 2) ved dyrenes tråd, bliver planternes rødder og jordstængler beskadiget. Det skaber mere bar jord, og der kommer mere lys ned til jordoverfladen. Det giver gode spiremuligheder for fx enårige planter,

der skal starte fra frø hvert eneste år. Det gælder fx Kveller og de to arter af Hindeknæ, der typisk findes i den knoldede del af saltengen samt i saltpanderne, hvor saltkoncentrationen er så høj, at de færreste planter kan overleve. Andre arter tilpasser sig afgræsning ved at have lav vækst og vækstpunktet tæt på jordoverfladen. Det gælder Krybhvene, der har udløbere og breder sig over en stor flade. Arterne Strandvejbred, Sandkryb og Jordbær-Kløver (*Trifolium fragiferum*) er alle lave planter med lavt vækstpunkt. Andre planter benytter sig af gift til at undgå at blive spist. Det gælder fx Strand-Trehage, som indeholder cyanogene glykosider. Når planten bliver knust ved spisning, frigøres der blåsyre, og dyrene undgår derfor planten. Planten er blevet populær i det nye nordiske køkken, men det kan altså ikke anbefales at spise den rå. Den skal i stedet tilberedes før spisning.

Arter, som ikke er tilpasset afgræsning, og som derfor ses på ugræssede strandenge, er fx Tagrør (*Phragmites australis*). Grænsen for, hvor Tagrør findes, er meget skarp i hegnslinjen på saltenge, der har været afgræsset i en årrække. Et par andre planter, der tåler afgræsning

Læge-Kokleare. Foto: Gunvor Ashbjerg

dårligt, er Strandasters (*Tripolium pannonicum*) og Læge-Kokleare (*Cochlearia officinalis* sp. *officinalis*), som derfor ofte ses lige omkring hegnslinjen. De er begge afhængige af noget lys og vokser derfor ikke i den tætteste del af strandrørsumpen.

Læge-Kokleare hed tidligere ”Skørbug-surt”, da det høje indhold af C-vitamin kunne modvirke mangelsygdommen skørbug, der specielt var udbredt blandt søfarere.

På de afgræssede strandenge er der oftest lidt flere arter end i de uafgræssede strandrørsumpe. Det skyldes, at der er større variation i strukturen på den afgræssede salteng, og der er væsentlig mere lys til jordoverfladen på den afgræssede salteng.

Gunvor Ashbjerg, Bønsvig

Læsere, der vil støtte bladet økonomisk,

kan gøre det på følgende måde:

- ved at lægge et beløb i bladbøssen i våbenhuset i Jungshoved Kirke eller ved Jungshoved Skole.
- ved at indsætte et beløb på vores konto nr. **6140-0004064737 i Møns Bank, Præstø** (banken opkræver 40 kr. i gebyr, hvis man indsætter direkte ved kassen i banken!! – så brug netbank).

På forhånd tak

Et sted på Jungshoved (25)

Et æbletræ i Bønsvig

I blad nr. 2 årg. 2010 fortalte Holger Andersen i "Løst og fast" om snedker Per Nielsen, Dyremarken, som omkring år 1900, som udlært svend, var rejst rundt i Europa for at arbejde. Man kaldte det at være på valsen. Da Per Nielsen vendte hjem til Dyremarken, medbragte han et antal podekviste, som han havde taget med fra et æbletræ nær byen Pilsen (Plzen) i det nuværende Tjekkiet. Det er også fra denne by, at den gode pilsnerøl oprindeligt stammer. Podekvistene, som Per Nielsen havde bragt med sig hjem, blev ivrigt brugt rundt i de mange haver i Bønsvig, og æblerne fra de nye æbletræer blev kaldt for Pilsenæbler. Holgers morfar podede to træer i haven, hvor Holger nu bor, men en dag beskar Holgers morbror de to træer for hårdt, så de gik ud. I haven ved huset på Dyremarken, hvor Per Nielsen havde boet, stod der også i mange år et Pilsenæbletræ, husker Holger. Det var med årene blevet til et stort, velvoksant

æbletræ, og det gav podekviste til endnu flere nye æbletræer i Bønsvig.

I dag er der kun et Pilsenæbletræ tilbage i Bønsvig. Det står i haven bag det lille, fine hus på Bønsvigvej 3. Huset ejes i dag af Kirsten M. Jakobsen og Klaus Ambro. De købte huset i maj 2012 efter en annonce i avisen, der lovede dem naboskab til Svend Gønges Hule. Da de selv bor på Svend Gønges Vej i Brønshøj, blev deres interesse for stedet vakt. En regnvejrsdag i juli besøgte Holger og jeg parret. Over en hyggelig kop kaffe, en dejlig rabarberkage og med ild i pejsen, fortalte Klaus, at han en dag havde været til "Æblets Dag" på Brønshøj Torv. Her var der eksperter fra Pometet* i Tåstrup under Københavns Universitet, der kunne bestemme æblesorter. En sød dame havde hjulpet Klaus med at få bestemt det medbragte æble fra træet i Bønsvig. I bogen med de danske æblesorter var det ikke, men i bogen over tyske æblesorter fandtes det. Eksperten fra pometet kunne fortælle Klaus, at det var et æble af sorten, Boiken, som Klaus havde taget med. Sorten Boiken stammer oprindeligt fra Bremen, men den kan jo godt have bredt sig til Pilsen – og i Bønsvig vil det sidste træ med oprindelse i Per Nielsens podekviste nok fortsat hedde et Pilsenæbletræ.

* Et pomet er en samling af frugttræer- og buske. Navnet er afledt af det latinske pomum, som betyder æble.

Knud Jacobsen

Nyt fra Jungshoved Pensionistforening

Så er det nu, vi skulle kalde sommeren ved at være overstået og se på efterårets aktiviteter.

Men først lige lidt om vores tur til Bakken og Cirkusrevyen 28. juni. Vi var 33 deltagere. Denne gang var det en onsdag, hvor revyen spilles kl. 17.00, og det betød, at vi havde to timer på egen hånd, hvilket var meget passende. Endvidere var vi hjemme en time tidligere end de andre år, og det var dejligt, syntes jeg. Vi har allerede lagt os fast på en onsdag i 2018, nemlig den 13. juni. Pladserne i teltet er i samme område og frokost i Den Hvide Hest. Tilmelding til Kirsten på tlf. 29 44 50 74. Sidste frist 23. februar 2018. Der vil komme nærmere info senere i vores folder "Det sker i J.P.F."

Vores petanquespillere har igen været flittige hele sommeren.

Som mange nok har hørt, blev vores tur til Harzen aflyst og erstattet af en tur til Tjekkiet. Vi er 43 tilmeldte, og denne gang bliver det med en ny rejsearrangør, nemlig Fladså Turist. De havde et virkelig godt tilbud til os, så det bliver spændende at skulle rejse med dem.

Fredag 22. september 2017 har vi høstfest i forsamlingshuset. Johnny kom-

mer og spiller, og maden kommer fra Hannes Herligheder. Prisen er sat til 150,00 kr., og tilmelding er til Kirsten på tlf. 29 44 50 74 senest 15. september.

Vi starter vores bankospil op 2. oktober 2017.

Tirsdag 31. oktober kommer Tøjstativet på skolen og viser deres tøj. Alle er velkomne – også de, der ikke er medlem af J.P.F.

Fredag 8. december 2017 har vi julefrokost i forsamlingshuset, så reservér dagen. Der vil komme nærmere info senere.

Vores julemarkedstur er endnu ikke endelig fastsat, men vi planlægger, at det bliver til Lübeck denne gang.

Som noget nyt har vi fået oprettet en hjemmeside, der hedder jpf53.dk. Det er meningen, at vi vil lægge alle vores nyheder ud på den, men den er lige blevet startet, så vi skal først lære at bruge den.

Med disse ord vil vi ønske alle et godt efterår, og vi glæder os til at se jer igen. P.b.v.

Tonny Vang

**Bladet kan købes i løssalg i Præstø Boghandel,
Jungshoved Kirke og i bladvasken
på Jungshoved Skole.
Pris pr. blad 20 kr.**

Nyt fra Jungshoved Forsamlingshus

Siden sidst har vi fået nye lejere af vores lejlighed. Velkommen til dem. De er allerede kommet godt ind i, hvad det kræver at bo her! Huset bliver godt udlejet og vores kunder er yderst tilfredse med vores forsamlingshus, takket være vores bestyrelses måde at få det til at se indbydende ud.

Som sædvanlig har vi haft vores Loppemarked, som altid er den anden lørdag i juli. Det er mig stadig en gåde, at vi kan få dette op at stå. For det første er der snart loppemarked på hvert gadehjørne, men det må være, fordi folk syntes, det er en god tradition. Vi har hele året haft folk fra bestyrelsen til at hente ting rundt omkring i omegnen. Det er utroligt med ting, der kommer ind på sådan et år. Ugen op til ligner det en "myretue" med folk, der sorterer og bygger telte op og i det hele taget

får det til at gå op i en højere enhed. På dagen starter vi med morgenmad, som Jungshovedtømreren sponsorerer. Tusind tak for det! Klokkeren 09.00 bliver snoren klippet, og der er det bare vigtigt ikke at stå i vejen. Ellers bliver man løbet ned! I år havde vi fantastisk vejr. Vores "muntre køkken" diskede igen op med dejlige flæsketegssandwich, megapølser og dejlig koldt øl og vand. Vi endte da også med at få 28.269 kr. ind, og det kan vi alle være yderst stolte af! Vi afsluttede med en aftenmenu, der bestod af flæsketeg, nye kartofler, mormorsalat samt jungshovedsovs. Tusind tak til alle, som bakkede op omkring vores loppemarked.

Husk, at I kan se og følge os på Jungshoved forsamlingshus hjemmeside.

Rigtig god sommer til alle!

Med venlig hilsen, Morten Larsen

Nyt fra Jungshoved Skole

Høsten er snart forbi, efteråret og vinteren nærmer sig med korte dage og lange aftener.

Hvad skal vi så lave? På Jungshoved behøver vi ikke at kede os. Her er mas-

ser af muligheder for en aktiv og social vinter. Sammen med dette blad udkommer den årlige folder "Det sker i vinter på Jungshoved", og her kan man læse om de mange tilbud. Der er mange forskelli-

ge aktiviteter, men skulle der mangle noget, kan styregruppen altid kontaktes for en god ide om nye tiltag. Tak til alle frivillige, som er medvirkende til at fylde folderen med aktiviteter.

Siden juninummeret af bladet har der været god udlejning i skolen og lærerboligen. Skolen har i skrivende stund i denne sæson 10 hold overnattende gæster i mellem et og fire døgn pr. hold og lærerboligen 15 udlejninger i mellem et og 11 døgn. Det er vi glade for. Det giver liv i huset i sommersæsonen og indtjening til skolens vedligeholdelse.

Skolen har vist sig fra den fine side hele sommeren, nykalket, nymalet, flotte blomster- og krydderurter i krukker og bede og fine haver. Vi er i skolen glade for at kunne bidrage til byens udseende på denne måde. Tak til jer, der gør det muligt. Skolens økonomi er p.t. sund, vi håber, at vi kan fortsætte vores vedligeholdelsesplan, men er samtidig klar over, at tilskuddet fra kommunen falder en del næste år. Forhåbentlig falder

vores varmeudgifter også, efterhånden som vinduerne bliver renoveret/skiftet.

Traditionen tro har vi arbejdsdag **lørdag 7. oktober kl. 9.00-14.00**. Her gør husets brugere skolen ren, ordner udearealer, laver småreparationer m.m., mens snakken går. Dagen slutter med frokost i køkkenet.

På gensyn i skolen! Er du ny på Jungshoved, tøv ikke, kig indenfor i denne gamle skole, og deltag i de ting, du har lyst til. Du kan også altid låne en god bog med hjem.

Venlig hilsen pva styregruppen,

Lise Jacobsen

Frivilligt arbejde (11)

Spiseklub på Jungshoved Skole

En dag i efteråret 2007 havde jeg besøg af Kurt Andersen, Jungshoved. Vi kendte hinanden fra den tid, da han og Bella boede på Hovmarken 7. Kurt havde i mange år arbejdet som fragtmand hos Jørgen Palle og kom ofte med varer til min daværende arbejdsplads på Møllevangsskolen i Kongsted. Han roste altid børnene på skolen for at være de sødeste og mest hjælpsomme skolebørn, han kendte. Det var jo noget, børnene og jeg kunne lide at høre, så vi syntes alle, at Kurt var rigtig rar. Kurt og jeg var nu begge gået på pension og havde fået mere tid til at

udfolde os med andet end arbejde. Inden Kurt var begyndt som fragtmand, havde han arbejdet i flere år på Jungshovedgårdens plejehjem som kok.

Vi kom til at tale om, at vi sammen kunne prøve at starte en spiseklub på Jungshoved Skole. Kurt syntes ideen var god, men tvivlede nu på, at der var behov for det på Jungshoved, men det var da værd at prøve. I årets sidste nummer af bladet Jungshoved i 2007 fortalte vi om vores ideer med spiseklubben. Det skulle være et sted, hvor man kunne mødes til et hyggeligt samvær omkring et måltid mad. Spiseklubben skulle være åben for alle aldersgrupper. Den første aften, vi indbød til spisning, var 31. januar 2008. Menuen var: Forloren hare med tyttebær, sovs og kartofler. Pris 30 kr. for det hele! Som sagt var vi slet ikke sikre på, at en spiseklub havde interesse på Jungshoved, så derfor havde vi på forhånd sikret os, at nogle af vores naboer, venner

og bekendte ville komme. Vi havde sat et max. deltagerantal på 30 personer – så kunne det ikke gå helt galt. Der kom 30, og køkkenet blev fyldt med glade og snakkende gæster. Maden blev rost, og gæsterne og Kurt og jeg havde en hyggelig aften. Det var en succes fra starten, og sådan fortsatte det. Snart måtte vi rykke ind i lokalet ved siden af køkkenet, hvor der kunne presses 50 gæster ind. Det var det absolut maksimale, der var plads til, og også det antal gæster, vi magtede at lave mad til. Vi havde besluttet, at spiseklubben skulle være i gang fra oktober til marts med et arrangement hver måned.

Man sidder helt tæt, har ikke faste pladser og får en god snak med nye og gamle bekendte. Bordene bliver dækket med hvide duge, blomster og lys i kandelabre. Snart vi fik tilføjet, at vi godt kunne synge et par sange efter maden, og med hjælp fra Hanne Willemoes og Mogens Jacobsen er det blevet en fast tradition. Merete Larsen stødte snart til

som spiseklubbens faste dessertkok, og Ejnar Gertsen tilbød sin hjælp omkring borddækning. Efter et par år indførte vi, at spiseklubben kunne få besøg af gæstekokke to gange pr. sæson. Indtil nu har vi haft besøg af følgende gæstekokke: Bernard Chesneau, Pia Prehn, Dorte Grau Hansen, Birgitte Escherich, Huong Nielsen, Jimmy Duevang og Per Sellebjerg. Det har alle gange været en stor succes – flot, at de alle har været villige til at stille sig til rådighed for spiseklubben.

Snart går vi ind i den 10. sæson. Det har været en stor fornøjelse for både Kurt og mig at se det hele vokse og

udvikle sig og at møde så mange glade gæster. Nogle har været med helt fra starten og været her alle gange, og andre er kommet til. Alle hjælper til med opvask, oprydning og rengøring efter maden. De fleste kommer omkring kl. 18, og kl. 20 er alt ryddet op og sat på plads, og alle kan komme hjem. Man melder sig til pr. mail eller tlf. fra gang til gang, og der går sjældent mere end et par døgn, før der er helt udsolgt. Gennem de snart 10 år, spiseklubben har fungeret, gætter vi på, at vi har haft besøg af mindst 200 forskellige gæster i alderen 0-90 år.

Knud Jacobsen

Jungshoved Lokalråd orienterer

Onsdag 7. juni var der generalforsamling i lokalrådet med valg til bestyrelsen.

Efter 7. juni har Birgitte Escherich valgt at trække sig fra bestyrelsen, og Torben Svane har sagt ja til at træde ind som kasserer.

Bestyrelsen består nu af flg. medlemmer:

Formand Tina Aasberg (Jungshoveds børn, maillisten)

Næstformand Lis Jespersen (Miljøudvalg)

Kasserer Torben Svane

Jørgen B. Svendsen (Transport- og trafikudvalg, Hjemmesideudvalg, LUP-udvalg)

Allan Capión (Transport- og trafikudvalg, Miljøudvalg, Turisme- og bosætningsudvalg)

Frederikke Rasmussen (LUP-udvalg, Turisme- og bosætningsudvalg)

Carina Hansen (Jungshoveds børn)

Lise Jacobsen (LUP-udvalg, Hjemmesideudvalg, Stiuvalg, Turisme- og bosætningsudvalg)

Lokalrådet arbejder i udvalg. I parentes er skrevet, hvilke udvalg de enkelte medlemmer sidder i. Desuden er flere medlemmer af bestyrelsen kontaktpersoner til andre arbejdsgrupper.

På side 3 i bladet kan man finde Tinas tlf. nr.

Nedenfor præsenterer Torben og Frederikke sig.

Velkommen til dem begge, og tak til Birgitte for hendes medvirken i lokalrådet i det forgangne år.

Pra lokalrådet, Lise Jacobsen

Mit navn er **Torben Svane**, og jeg er nyvalgt kasserer i lokalrådet. Jeg er 61 år, født og opvokset på Bønsvigård, som jeg indtil videre benytter i min fritid. Til dagligt arbejder jeg som tv-tekniker på TV2 News, men på sigt agter jeg at flytte fast til Bønsvig.

Jeg hedder Frederikke, er 27 år og for nyligt flyttet "hjem" til Jungshoved igen.

Jeg er opvokset på Jungshoved Præstegaard, som jeg i dag driver med mine forældre. Jeg har købt hus på Duevangen med min kæreste, Michael, som er opvokset i Nordsjælland. Vi nyder roen og stilheden på Jungshoved, der står i skarp kontrast til vores liv på Nørrebro, inden vi flyttede herved

BLOMSTERNES HALVØ

..... vi arbejder på det

Jungshoved den 28. juli 2017

Så gik sommeren 2017 og **BLOMSTERKRUKKEKONKURRENCEN 2017** slutter/sluttede den 10. august, så resultatet må I have til gode til næste udgave af Bladet. Der er 13 blomsterkrukker på 10 forskellige lokaliteter med i konkurrencen og det bliver rigtig spændende, at finde ud af hvilken, der får flest point og vinder.

Blomsternes Halvø har fået præmier fra:

- * Flemmings Planteskole
- * Rema 1000, Præstø
- * XL-Sydsjællands Tømmerhandel

Vi får kaffe og kage til afslutningsfestlighederne fra:

- * Meny, Præstø

Vordingborg Kommune har jo desværre meddelt, at levering af planter ophører i år, men jeg håber, at vi kan finde penge andet sted til planter til næste sommer, så vi kan fortsætte med konkurrencen.

Påskeliljeløg:

Jeg har en fornemmelse af, at der er stor interesse for indkøb af påskeliljeløg og når dette læses, så har vi sendt en stor ordre til grossisten.

- * Jungshoved Lokalråd har givet kr. 5000
- * Realmægleren, Kim Pedersen, Præstø har givet kr. 500
- * Rema 1000, Præstø har givet kr. 400

Jeg håber, at der er interesse for, at en stor del af løgene, købt for disse penge, vil blive sat af borgere i "det nye område" Egebjerg, Lundegård, Skovhuse og Ambæk, så vejrabatterne der, kan blive lige så kønne, som de er flere andre steder på halvøen.

Der har også været mulighed for private sponsorer at give et bidrag.

Blomsternes Halvø

Jette Ramshøj

PS.:

GODE IDEER TIL FLERE BLOMSTER PÅ JUNGSHOVED MODTAGES GERNE PÅ
jette@ramshoj.dk

Nyt fra Jungshoveds Børn

Jungshoveds Børn har været på en krible-krabletur til Bøndernes Egehov, hvor de fangede en masse smådyr og en frøl!

Den 16. september deltager Jungshoveds Børn i menighedsrådets tur til Nyord.

Følg med på facebook siden, Jungshoveds Børn, eller kontakt Carina Hansen på tlf. 24 84 85 14 eller Tina S. Åsberg på tlf. 25 38 81 28 for oplysning om kommende arrangementer i Jungshoveds Børn

Velkommen til Delebusen Frøen

Medierne var på pletten, da Frøen blev modtaget 1. august, her er det Bo Kuno Christensen fra Vordingborg Kommunes kørselskontor, der ønsker tillykke med den nye delebus.

På Lokalrådets vegne bød Jørgen Svendsen velkommen til Frøen og sagde blandt andet:

Når vi i dag kan sige velkommen til en helt ny slags lokalbus, er det jo et eksempel på, at der er ting, der kan lade

sig gøre på Jungshoved, som man ikke kan så mange andre steder.

Her på halvøen er der en stærk tradition for at give hinanden en hånd, når der er en opgave, der skal løftes. Det gælder forsamlingshuset, det gælder, når havnen skal vedligeholdes, og det gælder ikke mindst, når der skal være liv i vores gamle skole.

Med Frøen bygger vi videre på denne gode tradition, som er med til at give sammenhæng i lokalområdet.

Men vi gør det ikke alene, for der er flere gode kræfter bag projektet. Først og fremmest Vordingborg Kommune, som nogle på Jungshoved måske godt kan opleve som en lidt fjern størrelse. Men i denne sag har kommunen både været nærværende og hurtig på aftrækkeren, så vi bare et halvt år efter de første spæde ideer har en køreklar bus, som kommunen foreløbig stiller til rådighed for os året ud. Mange tak for det.

Og hvis vi bruger den godt og fornøftigt, fornemmer jeg god vilje til at lave en permanent ordning. Og dermed gøre det lettere at bo her – også uden bil.

Ideen med at sætte samkørslen lidt i system, så man nemt kan klare sine ærinder i Præstø, har også fået en rigtig god modtagelse i Præstø Handelsfor-

ening. Ikke bare ved at Meny giver frøer, og Rema giver sodavand i dag, men også ved at der allerede er 20 butikker, der bakker op om Frøen. Enten ved at refundere billetten, når man køber for 300 kr. eller mere, eller ved at give en kop kaffe på byturen. Ugledige Brugs gør faktisk begge dele. Og flere er på vej. Så det gode, lokale samarbejde stopper ikke ved Vasebækken, skal vi ikke glæde os over både Præstø og Ugledige?

Bus og sponsorer gør det jo ikke alene, der skal også en hel del frivilligt arbejde til.

I Lokalrådet er vi ærligt talt lidt stolte, fordi vi fik ret i, at der ville være frivillige frøpassere nok til at køre to daglige ture, hvis der er behov for det. Der blev grinet lidt i skægget rundt omkring, da vi søgte pålidelige, erfarne og ædruelige førere, men nu er de her faktisk og klar til start. Det er da Jungshoved, når det er bedst, mange tak til frøpasserne!

Og så er der en fribillet for hver af de flotte frøtegninger, som nogle af Jungshoveds børn har lavet til lejligheden. De repræsenterer lige det, vi arbejder for, nemlig Jungshoveds fremtid.

Tak fordi I kom – og husk at bruge Frøen, når det bliver hverdag!

Jungshoved – et sving ud i naturen

Alle er velkomne på traveture i efteråret:

ONSDAG 4. oktober

En tur til Bønsvig strand

Mødested: Bønsvig ved transformatortårnet i Bønsvig By

Tid: Kl. 13.00

Længde: ca. 6 km

ONSDAG 15. november

En tur i det åbne land

Mødested: Jungshoved Kirke

Tid: Kl. 13.00

Længde: ca. 5 km

Har du set Jungshoveds nye hjemmeside?

Lokalrådet besluttede sidste år at lave en ny version for at få en hjemmeside, der er:

- Mere logisk og overskuelig at finde rundt på
- Udvidet med en samlet kalender over begivenheder på Jungshoved
- Lettere at opdatere for ikke-specialister
- Baseret på en mere fremtidssikker teknisk platform

Resultatet har man siden starten af juli kunnet se, – stadig på adressen af www.jungshoved.net.

Efter nogle uventede problemer med at flytte stof over fra den gamle side er det meste nu på plads, men skriv gerne til redaktionen, hvis du savner noget.

Redaktionen vil også meget gerne høre om begivenheder af lokal interesse til den nye kalender.

Hjemmesiden udgives af Lokalrådet, og formålet er at

- Samle alle nyheder/begivenheder/arrangementer af lokal interesse
- Samle turistinformation om Jungshoved
- Samle information og debat om lokalrådets arbejde

Foreninger og grupper på Jungshoved tilbydes at oprette

en enkelt side, der kort beskriver deres formål, aktiviteter og kontaktoplysninger til formand samt evt. link til egen hjemmeside.

Landsbyerne tilbydes ligeledes at oprette en enkelt side samt evt. link til egen hjemmeside.

Kommercielle og private informationer (herunder køb, salg og efterlysninger) henvises til andre sider, fx Facebook-grupper og virksomheders hjemmesider.

Redaktionen kan kontaktes via siden <https://jungshoved.net/om-os/>

KOM TIL VALGMØDE

onsdag 8. november 2017 kl. 18.30-21(22)

på Jungshoved Skole, Jungshovedvej 46, 4720 Præstø

Jungshoved Lokalråd indbyder hermed til valgmøde onsdag 8. november 2017 – forud for kommunevalget.

Temaet for valgmødet vil være ”Natur og miljø på Jungshoved”, men andre emner kan også indgå. Som indleder til dette møde har vi inviteret folketingsmedlem Ida Auken (R), og til at styre aftenens gang har vi den lokalfødte journalist Elisabeth Svane, Avisen Danmark.

Der deltager kandidater fra hvert parti i kommunalbestyrelsen samt de to lokalt opstillede kandidater.

Forud for selve mødet er det muligt at mødes uformelt med borgmester Michael Seiding Larsen og borgmesterkandidat Mikael Smed.

Efter mødet afholder lokalrådet en valgcafé med tapas og drikke, hvor der er mulighed for at blive og tale individuelt med de fremmødte.

Aftenens program vil være som følger:

18.30-19.00 Uformelt møde med borgmester Michael Seiding Larsen og borgmesterkandidat Mikael Smed

Lokalrådet byder på en sandwich og vin/øl/vand

19.00-19.05 Lokalrådet byder velkommen

19.05-19.20 Folketingsmedlem Ida Auken indleder

19.20-20.00 Panelets medlemmer kommer med deres oplæg

20.00-20.30 Debat

20.30-21.00 Afsluttende bemærkninger

21.00-22.00 Valgcafé

Kom og deltag i debatten!

Nærmere oplysning kan fås hos og spørgsmål stilles til Lis Jespersen, 60 12 78 01.

Jungshovedminder

Nyt (gammelt) fra Præstø Lokalhistoriske arkiv

Rutebiler på Jungshoved

I anledning af den nye delebus "Frøen"s indtog på Jungshoved har vi samlet en kollage af de rutebiler, der har befærdet Jungshoveds veje i tidens løb.

*Chauffør og rutebilejer Peter Kristian Johansen
H 2953 var den første bil på ruten (1921)*

1923, denne var den 2. bus på ruten

*3. bus på ruten Næstved-Præstø-Jungshoved.
Uden for Jungshoved Brugsforening*

Møns rutebiler var de sidste rigtige busser på Jungshoved.

Der var 2 ruter:

Linje 340: Præstø-Stavreby-Jungshoved (linje 420, da DSB kørte ruten)

Linje 341: Præstø-Roneklint-Jungshoved (linje 421, da DSB kørte ruten)

Den nye delebus "Frøen" fra 1. august 2017.

Nyt fra Jungshoved Miljøgruppe

Lynggården på Jungshoved fik tilbage i 2001 et tillæg til miljøgodkendelsen om etablering af et gårdbiogasanlæg til afgasning af gylle fra bedriftens svineproduktion. Biogasanlægget har udviklet sig til en selvstændig industrivirksomhed i landzone. Vordingborg Kommune har givet tilladelse til allerede gennemførte udvidelser af flere omgange, men afgørelserne er blevet anket af Jungshoved Miljøgruppe, og afgørelserne er af Natur-og Miljøklagenævnet blevet hjemvist til fornyet behandling i kommunen.

Den 13.7.2017 kom så den mest klare afgørelse fra Planklagenævnet: At planlagte og allerede gennemførte udvidelser af biogasanlægget er i strid med Planloven. En landzonetilladelse kan først gives, når kommuneplanen giver mulighed herfor, og lokalplan for industrianlægget er udarbejdet.

På den baggrund har Miljø- og Fødevarenevnet tilsvarende hjemvist miljøgodkendelsen til fornyet behandling med den begrundelse, at der først skal foreligge et lovligt grundlag i forhold til Planloven.

De to afgørelser betyder, at industrianlægget nu igen skal fungere efter den oprindelige hensigt og godkendelse – nemlig som et gårdbiogasanlæg, der afgasser gylle.

Der forestår nu et stort arbejde for Vordingborg Kommune med at få udarbejdet en kommuneplan og herefter – med borgerinddragelse – en lokal-

plan for området. Vi ønsker, at kommunen denne gang lytter til os og laver en VVM-redegørelse (en grundig undersøgelse af, hvordan natur og miljø vil blive påvirket af en udvidelse af biogasanlægget og svineindustrien), inden de udarbejder kommuneplan/ lokalplan for området.

Jungshoved Miljøgruppe betragter afgørelserne som anerkendelse for mange års seriøst arbejde med beskyttelse af vores enestående natur i området. Vi sætter spørgsmålstegn ved, om det er rimeligt, at der udvikler sig industrianlæg i og op til Natura2000-områder og områder med særlige drikkevandsinte-

Foto: Torben Svane

resser.

Det er i særligt udpegede industriområder, at biogasanlæg, der ligesom Lynggård Biogas afgasser store mængder industriaffald, bør placeres.

Jungshoved Miljøgruppe går mest op i naturbeskyttelse, men vi ved, at også den visuelle oplevelse af halvøen betyder meget for borgere på Jungshoved. Med den nye 4.000.000 liter beholder til opbevaring af afgasset biomasse på

Fuglsangsvej, frygter vi et scenarie med beholdere ved alle rørledningernes af-tapningshaner rundt på Jungshoved – fx ved Bøged, Stavreby, Bønsvig m.fl. – hvis altså gårdbiogasanlægget får lov at udvikle sig til et anlæg for bortskaffelse af industriaffald.

Afgørelserne kan ses på jungshoved.net under ”Beboer”- ”foreninger”

– ”Jungshoved Miljøgruppe” – ”Miljø-aktuelt”.

Med naturvenlige hilsner

Jungshoved Miljøgruppe, v. Ilse Hein

SYNG SAMMEN AFTEN:

Kan du lide at synge sammen med andre?

Så kom op på første sal i Jungshoved skole og vær med.

Vi synger lystige viser, højskolesange, salmer, nye viser, årstidssange m.m. Mogens Jacobsen spiller til.

Der er mulighed for at købe kaffe/te og kage i pausen.

Vi synger følgende aftener i efteråret:

Tirsdag d. 10.oktober kl.19.00-21.00

Torsdag d.9.november kl.19.00-21.00

I folderen og på www.jungshoved.net kan du se alle vinterens datoer. På gensyn, alle er velkomne.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

ADRESSER OG TELEFONNUMRE:

BEGGE SOGNE

Torben Møllenbach

Allerslev Præstegård

Træffetid: Alle dage efter aftale. Tlf.:

55 99 60 17 og på mail: torm@km.dk.

Mandag: Fridag for præst og personale, og kirken er lukket for kirkelige handlinger.

Organist Elena Stilling

21 26 66 08

Kirkesanger Bodil Agerbo

25 14 07 94

Kasserer

Regnskabsfører Anne-Lise Nielsen

Faxe Ladeplads

24 25 11 51

ALLERSLEV

Graver Leo De Jong

55 99 61 68

Træffetid: Tirsdag-fredag 12-12.30

Menighedsrådsformand

Tove Grundtvig

55 99 60 92

Kirkeværge

Rita Larsen

55 99 60 30

JUNGSHOVED

Graver Poul Hansen

55 99 90 99

Træffetid: Tirsdag-fredag 12-12.30

Menighedsrådsformand

Eli Frandsen

55 99 91 99

e-mail: elifrandsen@yahoo.dk

Kirkeværge Bent Pedersen

24 80 08 32

<http://www.jungshovedkirke.dk>

Kirkebil

I begge kirker har vi det sådan, at der altid er mulighed for at få en kop kaffe (eller te) og en snak efter højmessen.

Kirkebilen kører til alle højmesser, dvs. gudstjenester kl. 10.30. Er der kun én gudstjeneste i pastoratet (Allerslev og Jungshoved sogne), kører kirkebilen til denne uanset tidspunkt. Kirkebilen kan også bestilles til alle kirkelige arrangementer i Allerslev Præstegård og Jungshoved Rejsestald. Det koster 5 kr. at benytte kirkebilen, der kører fra begge sogne og fra Præstø. Man skal tilmelde sig dagen før inden kl. 12 hos Dan Taxi Vordingborg, 70 25 25 25 eller 88 70 06 40.

Med venlig hilsen,
Jungshoved Menighedsråd

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Fødsel: Jordmoderen sender automatisk besked om en fødsel til sognepræsten i det sogn, hvor man bor. Sognepræsten registrerer fødslen, og moderen får besked i sin e-boks. Er moderen gift, registreres manden samtidig som faderen.

Er forældrene ikke gift, skal faderen via borger.dk afgive en Omsorgs- og ansværserklæring. Den skal være indtastet inden for 14 efter fødslen. Er det ikke sket, bliver faderskabet afgjort af statsforvaltningen.

Dåb: Et barn skal have et navn senest seks måneder efter fødslen enten ved dåb i kirken eller ved navngivning. Ønsker man sit barn døbt, henvender man sig til den præst i hvis sogn, man ønsker sit barn døbt. Ved en dåb skal der være en gudmor eller -far samt mindst to faddere ud over evt. forældrene. Forældrene må gerne være skrevet op som faddere.

Ønsker man ikke sit barn navngivet ved dåb, skal man via borger.dk indtaste det ønskede fulde navn for sit barn. Herefter indføres navnet i kirkebog og folkeregister, og man får besked i sin e-Boks.

Dåbsattest: Kan rekvireres hos nærmeste sognepræst eller kordegnekon-tor, uanset hvor man er døbt.

Vielse: Aftales med sognepræsten. Inden vielsen skal man via borger.dk udfylde en ægteskabserklæring. Kommunen udfylder herefter en prøvelsesattest, som sendes til den pågældende sognepræst.

Dødsfald: Besked om dødsfald retter man til sognepræsten oftest via en be-demand. Bisættelse og begravelse aftaler man med præsten. Desuden er der mulighed for, at man kan få aflødes aske spredt ud over åbent hav.

Vigtigt: Hvis man ikke ønsker at benytte sig af de digitale muligheder, kan man på borger.dk printe almindelige papirblanketter ud, som man så udfylder.

Yderligere vejledning kan man få hos sognepræsten.

Henvendelse i øvrigt til sognepræst Torben Møllenbach, Rekkendevej 39, Allerslev, 4720 Præstø, tlf. 55 99 60 17. Mail: tom@km.dk. Træffetid: Alle dage efter aftale.

Mandag: Fridag for præst og personale, og desuden er kirken lukket for kirkelige handlinger.

Øvrige telefonnumre findes på foregående side

Til de kommende konfirmander

Til efteråret begynder en ny sæson med at gå til præst for eleverne i de nye 7. klasser. Der har allerede før sommerferien været mulighed for at melde sig til. Når dette blad udkommer i september, er det ved at være sidste ud kald for tilmelding, og man bedes derfor snarest kontakte præsten.

Der er intro gudstjeneste i Allerslev Kirke onsdag 11. okt., kl. 19.00.

Husk: Konfirmationerne 2018 finder sted i Jungshoved Kirke søndag 6. maj, kl. 10.30 og i Allerslev Kirke søndag 13. maj, kl. 10.30.

Ny mailadresse: Min nye mailadresse er: torm@km.dk

Torben Møllenbach

Teatertur foråret 2018

Kære alle tidligere og kommende teaterinteresserede.

Tak til dem, der her i foråret var med os inde og se den grinagtige Holberg-forestilling Den politiske kandestøber på Folketeatret.

Hvad det bliver til i foråret, ved vi ikke endnu. Vi vil nærstudere teatrenes pro-

grammer, og i de kommende sogneblade offentliggøre forårets teatertur.

Er man interesseret i løbende at få et nyhedsbrev ang. teaterturen i 2018 og i øvrigt om alt, hvad der foregår i Allerslev og Jungshoved sogne kan man henvende sig på mailen: torm@km.dk eller på tlf. 55 99 60 17.

Stina og Torben Møllenbach

Sommerudflugt fra Jungshoved kirkehavn til Nyord lørdag 16. sept., kl. 9-16

Udflugt til Nyord med omvisning og andagt i kirken. Der er afgang fra Jungshoved Kirkehavn med Røret fra kl. 9.00.

Programmet byder på:

Rundvisning ved William Houman frem til 11.30

Andagt i Nyord Kirke kl. 11.45

Spadseretur til Hyldevang Naturcenter, ank. 12.30

Madpakker medbringes, eller man betaler selv for frokost på Nyord

Menighedsrådet arrangerer snobrød og pølser til grill/bål

Mellem 14.00 og 16.30, Menighedsrådet giver kaffe og kage/is hos

Noorbohandelen

15.00 første afg. med Røret ank. Kirkehavnen ca. 15.45

16.30 anden afd. med Røret ank. Kirkehavnen ca. 17.15

Øvrige både og skibe efter aftale.

Deltager pris: kr. 100,00 pr. voksen, børn halv pris.

Tilmelding senest 9. september kl. 16.00 til Bent Pedersen, mail:

bent10101950@gmail.com, tlf. 24 80 08 32

Her kan man også få yderligere information.

Vikingetiden set fra Sydsjælland og Møn

Rejsestalden onsdag 20. sept., kl. 19.00

Jens Ulriksen, Forskningsleder. Mag.art., Ph.d. forhistorisk arkæologi, Museum Sydøstdanmark, Vordingborg vil denne aften komme og fortælle om vikingetiden set fra Sydsjælland og Møn.

Jungshoved menighedsråd er vært ved et mindre traktement i forbindelse med foredraget. Alle er velkomne.

Sogneudflugten 2017, Lørdag 30. sept.

Årets sogneudflugt for Allerslev og Jungshoved sogne går til Vikingeskibsmuseet i Roskilde med efterfølgende sejltur og frokost ombord på M/S Sagafjord. Om programmet: Se den indlagte folder.

Tilmelding senest 20. september 2017

Eli Frandsen, Telefon 55 99 91 99 eller mobil 40 89 91 99, e-mail:

elifrandsen@yahoo.dk

Bent Pedersen, mobil 24 80 08 32, e-mail: bent10101950@gmail.com

---

Indtryk fra en tur til Wittenberg maj-juni 2017

Allerslev Præstegård, onsdag 4. okt., kl. 19.00

Via fotos vil Torben Møllenbach fortælle om reformationens steder – byerne Wittenberg, Erfurt, Eisenach, Eisleben og andre steder.

Her vil man kunne høre om den betydning, disse små og mellemstore tyske byer får for hele den europæiske historie, og man vil kunne se, hvorledes man op til det store jubilæum har shinet byerne op til glæde for tyskerne selv og turisterne.

Aftenen er for alle interesserede.

Reformationsgudstjenester i Allerslev og Jungshoved kirker søndag 29. okt.

Reformationsjubilæet i 2017 er blevet fejret efterhånden mange steder i hele landet med nyskrevne bøger om reformationens begyndelse, med artikler, med film, med

tv-programmer, og som man kan se af dette program, så bliver det fejret med en festoptræden af Sigurd Barret i Jungshoved Kirke.

Her sidst i oktober kulminerer festlighederne omkring 500-året for Martin Luthers 95 teser, som han slog op på slotskirkedøren i Wittenberg 31. oktober 1517.

Dagen fejrer vi på følgende måde i de to kirker:

Allerslev Kirke, kl. 10.30: Efter gudstjenesten samles menigheden på kirkegården for her at plante et æbletræ til minde om reformationen. Derefter går vi ind i tårn-cafeen, hvor menighedsrådet er vært ved en frokost.

Jungshoved Kirke, kl. 14.00: Når gudstjenesten er forbi, vil vi samles på kirkegården for at plante et æbletræ til minde om reformationen. Derefter er menighedsrådet vært ved en kop kaffe i Rejsestalden.

De to æbletræer er en donation fra provstiudvalget.

'Alt om Luther på 60 min.', Jungshoved Kirke onsdag 1. nov., kl. 19.00

Koncert-Show med Sigurd Barrett

Sigurd fejrer 500-året for reformationen med en ny bog, som udkommer i 2017, og som fortæller om Luthers historie. Hvem var Luther? Hvem var Hans Tausen? Og hvad betyder reformationen for os i dag?

Foto: michael witten

I forlængelse af den kommende bog, som også omfatter nye sange om Luther, drager Sigurd og hans orkester rundt i landets kirker og fejrer reformationsjubilæet med fortælling, sang, musik og teater. Sigurds koncert anbefales af præsidiets for reformationsjubilæet og 1. november er det altså Jungshoved Kirke, der lægger lokaler til koncerten. Alle er velkomne.

En anderledes aftengudstjeneste, Allerslev Kirke torsdag 9. nov., kl. 19.00

Kom og vær **med** til en anderledes aftengudstjeneste.

Når ”**med**” står med fed skrift, er det for at huske os selv på, at med reformationen blev menigheden inddraget i gudstjenesten, hvilket var utænkeligt i katolsk tid.

I den almindelige gudstjeneste er det markeret ved, at det er kirkesangeren, der både begynder og slutter søndagens gudstjeneste. Men denne aften udvider vi tanken, således at menigheden selv vælger sange, læser fra Bibelen og giver udtryk for de tanker, de bibelske læsninger sætter gang i.

Ved hjælp af en projektor vises læsningerne på kirkens væg, så deltagerne både kan se og høre det, der bliver læst, og som det i gudstjenesten handler om.

Præsten samler aftenens samtale op i en til denne særlige lejlighed ikke forberedt prædiken.

Koncert med Adam og Jacob Christensen Allerslev Kirke søndag 12. nov., kl. 14.30

Arrangementet byder på et flot og varieret musikprogram for os af ældre og nyere dato.

Efter koncerten er menighedsrådet vært ved en kop kaffe.

Alle er velkomne.

Adam Christensen. Foto: Rie Koch

Fællesarrangement med Udby-Ørslev pastorat søndag 3. dec., kl. 19.30

Ørslev Kirke får ved denne koncert besøg af den lyriske sopran Elsebeth Dreisig og tenoren Magnus Vigilius.

De har begge haft hovedroller på Det kongelige Teater, Den jyske Opera, og den Fynske Opera, samt haft samarbejde med diverse orkestre og oratoriekoncerter. Ved denne adventskoncert viser de begge deres alsidighed med perler fra operarepertoiret, fra operetten og den lettere genre – alt sammen i en stemning af julens komme.

Dagens akkompagnatør er kirkens organist Alexander Noval.

Koncerten er et samarbejde mellem Ørslev-Udby og Allerslev-Jungshoved pastorer med støtte af Stege-Vordingborg provsti.

Adventsmøde, Allerslev Præstegård onsdag 6. dec., kl. 14.30

Vi glæder os til at kunne byde velkommen til en eftermiddag, hvor det skal handle om den kommende højtid. Som sædvanlig skal der hygges med sange, historier, kaffe, julekager.

Ligesom sidste år får vi også i år besøg af den lokale musiker Peter Fritsch, som oprindeligt kommer fra Tyskland. Han spiller og synger julemusik akkompagneret på sin guitar.

2017 – Historiens år

2017 er blevet kaldt Historiens år. Ikke fordi året nødvendigvis selv vil gå over i historien, men fordi der i år er sat fokus på fortiden. Dels er der mange anledninger til at markere historiske begivenheder som fx 100-året for salget af de Dansk-Vestindiske øer og 500-året for Reformationen, dels er DR, Nationalmuseet og Slots- og Kulturstyrelsen gået sammen om initiativet ”Historier om Danmark”, hvoraf første del allerede har været vist i fjernsynet, og hvor en fortsættelse forventes sendt fra efteråret.

Jungshoved Menighedsråd vil også gerne være med til at formidle noget af vores lokalhistorie.

Som bekendt findes der flere pælespæringer i Jungshoved Nor ud for Slotsbanken. Den ældste er dateret til år 330, dvs. fra Romersk jernalder, og en anden sejlspærring er dateret til 980, dvs. samme tid som Gorm den Gamle og Harald Blåtand, hvor vi fik Danmarks dåbsattest i form af Jellingstenen. Den yngste spærring er dateret til 1200-tallet og altså samtidig med Jungshoved Slot.

Så der har levet mennesker på Jungshoved i oldtiden, hvilket kæmpehøje i vores område også tyder på. En af de bedst bevarede er Mislehøj, der stammer fra Bronzealderen 1700 f.Kr.–500 f.Kr.

To ældre skildringer af vor egenshistorie

Nicolai Jonge (29. august 1727–24. april 1789) var en dansk præst og forfatter, og han dyrkede særligt Geografien.

Han præsteviedes først i 1762, hvor han blev sognepræst i Allerslev Sogn, og hvor han fungerede til sin død. På tavlen med navnene på ”Præster ved Allerslev Kirke” står opført: 1762–1789 Nicolai Pedersen Jonge.

I hans værk Danmarksbeskrivelse fra 1777 (”Kongeriget Danmarks Choro-graphiske Beskrivelse”) hedder det om Allerslev og Jungshoved sogne:

9) Allersløv- eller Allesløv-Sogn. Dertil hører Kirkebyen Allersløv, som har 14 Gaarde, en privilegeret Kroe, et Eiendomssted med 6 Huse, saa og 10 Huusmænd, samt Degneboligen. Rekende-Bye, som har 3 Gaarde, saa og Præstegaarden, samt 6 Huse. Tiørnehoved, har 7 Gaarde, samt 16 Huse. Gierdere har 3 Gaarde, 4 Huse. Kragerig, har 4 Gaarde, nær ved Stranden, Oremansgaard, har tilforn været en liden ufrie Herregaard af 21 Tønder Hartkorn, men blev nedbrudt, og dens Jorder brugte til Rytterkobler: men nu er Gaarden og dens Hartkorn indlemmet i Jungshoveds Herregaards-Taxt, og af den nyder Præsten til Refusion aarlig 25 Rdrl. for sin Tiende. Imellem Kragerig og Jungshoveds-Øe er et Revier, eller saa kaldet Noor, som løber ind fra Søen, hvori fanges

Giedder, Aborrer og Aal. Nebbele, ere to Gaarde. Ammendrup, har 9 hele og 4 halve Gaarde, hvoraf den ene er Præstens Mensalgaard af Hartkorn 2 Tdr. 2 Skpr. Ulledie, har 14 Gaarde, Amtets nye opbygte Fangetaarn og Distriktets Tinghuus, saa og 7 Huse. Sognepræstens Mensalgods er to Huse strax ved Præstegaarden, hvoraf han nyder den aarlige Huseleie, samt en Mensalgaard, hvoraf han nyder aarlig Landgilde 10 Skpr. Byg og 2 Skpr. Rug.

10) **Jungehoved-** eller rettere **Jungshofts-Sogn**, beliggende paa en stor skovrig Peninsel eller Halvø, kaldet Jungs-Ø eller Jungshoveds-Ø, som strækker sig med en stor rund Krumning langt ud i Søen, og er omringet af Søen paa de tre Kanter, men ellers landfast. Denne saa kaldte Ø skal have sit Navn af en vendisk Søerøver, kaldet Jubn eller Jung, som her i fordum Tid skal have havt sit Tilhold med sit Fribytter-Anhang. Sognet har sit Navn af et Slot, Jungshoft-Slot kaldet, som fordum har ligget yderst ved Hovedet eller Strandkanten paa en høj Banke tæt ved Kirken, og skal i de ældre Tider have været et anseeligt Slot med Taarne, Volde og Graver omkring; og da givet en ypperlig Anseelse ud til Søen.

Dette Slot skal være bygt Aar 987 af forommeldte vendiske Søerøver, og har i de ældre bedenske Tider været et bekvemt Søerøver-Tilholdssted for de Askomanner, Obotriter, Svardaner og Angrivaber, som ellers under det bekendte Navn af Vitali-

aner gjorde Østersøen usikker med deres Søeroverie, indtil at disse Søerovere omsider bleve udryddede; og dette Slot, i Kong Valdemar den Tredies Tid Aar 1369, blev et kongeligt Slot og Kronens Forlehnning. Omsider blev dette Slot, saasom af Ælde forfalden, nedbrudt i Kong Friderik den Fierdes Tid, da dets Hovmarker bleve udlagte til Rytterkobler og Kavallerie-Hestes Græsning.

Og da Præstegaarden, som den Tid laae strax ved Kirken i Hovmarken, afbrændte Aar 1718, blev Præstegaardens Jord, som var 8 Tdr. 2 Skpr. 1 Fkr. lagt ind under Hovmarken, og Sognekaldet annekteret til Sognepræsten i Præstøe. Aar 1761 solgte Kong Friderik den Femte Jungshoveds Gods til Geheimeraad Henrik Adam Brøkkenhuus. Jungthoveds Hovedgaards-Hartkorn er med Præstegaardens Jord iberegnet 63 Tdr. 7 Skpr. 1 Fkr. Ager og Eng, og Skovskjold 1 Td. 2 Skpr. 2 Fkr. 2 Alb. Man seer endnu Voldstedet og Rudera af det gamle Jungshoveds-Slot, men ingen nye Bygning er siden den Tid opført igen, thi Hovmarkerne ere bortforpagtede til Bønderne. Disse Hovmarker ere indrettede af den nedbrudte Kirkebye Jungshoveds Bøndergaard, for hvis Nedbrydelse Præsten har i fordum Tid nydt til Refusion for sin Tien-
de 70 Rdlr., men nu ikke.

Til Jungshoved-Sogn (hvis Kirke ligger for sig selv paa den yderste Kant af Landet, og er et Soemærke for de Søefarende) hører Stauerbye, som har 16 hele og 2 halve

Gaarde, foruden Præstegaarden, hvortil ingen Jord er, og 16 Huse; denne Bye ligger tæt ved Stranden. Smistrup, har 8 Gaarde og 4 Huse, men de øvrige to Gaarde, som kaldes Hovgaarde, høre til Skibbinge-Sogn. Steenstrup, har 8 Gaarde. Ambek, har 8 1/2 Gaarde og 3 Huse. Roneklint, har 11 Gaarde og 11 Huse. Bønsvig, har 16 Gaarde og 4 Huse. Disse tvende Byer ligge tæt ved Stranden, hvor de forbiseilende Skibe ved kontrair Vind have god Ankergrund, især ved Roneklint. De øvrige Byer, som ligge paa denne Halvø, høre til Skibbinge-Sogn. Det er ellers at merke, at denne Halvø bliver Aar efter Aar alt mere og mere landfast, fordi at Revieret eller Nooret imellem Øen og det faste Land tilstoppes aarlig af Søen, og groer efterhaanden mere sammen; paa den sydlige og paa den vestlige Side skilles denne store Peninsel fra Præstøe ligeledes ved et lidet Revier.

Dette Sogn har været annekeret til Præstøe i nogle Aar fra Aar 1718, da Præstegaarden, som den Tid laae i Nærheden af Kirken, brændte, indtil Aar 1762, da Jungshoved-Sogn fik igjen sin egen Sognepræst; og den nye Præstegaard blev bygt i Staurbye, men uden sin forrige Præstegaards Jorder og Arling. Sognepræsten for Jungshoved har, foruden sin Præstetiende, ogsaa Sognets Kongetiende tillige sig tillagt.

Der kan læses mere om vores område i bl.a. "Beskrivelse over Baroniet Stampenborg" af **M. S. P. Repholtz**, Kandidat i Theologien, København 1820.

M.S.P. Repholtz skriver også i sin bog, at der har levet mennesker på Jungshoved i oldtiden, herunder såkaldte Næsekonger:

Imedens altsaa Søerovereiet var i Norden en hæderlig Beskæftigelse, fordrede Klogskab og Sædvane, at enhver Forening af Søehelte valgte sig en Anfører. Saavel i Kampen, som i Raadet var han den Første, og han skulde give de fælleds Kræfter den ærefuldeste og fordeelagtigste Retning. Saadanne Høvdinger, der ofte nedstammede fra en Overkonge og vare afhængige af ham kaldtes Søekonger, og de vare enten Øekonger, naar de havde sat sig fast paa en Ø, eller Næsekonger, naar de havde opsøgt sig et Næs, hvorfra de beqvemmost kunde drive deres Søeroverie. Dette Næs (paa gammel Dansk Hoffuit, Horsath, Hoved 1) lat. caput) var et Tilholdssted især om Vinteren, og dets Besiddelse var af stor Vigtighed, jo tidligere om Foraaret, og længere ud paa Efteraaret de derfra kunde drage i Søen.

Paa Siællands Kyster tælles flere Punkter, der med større eller mindre Visshed kunne antages, at have været Opholdssteder for Oldtidens Næsekonger. Til disse hørte for en Deel den Strækning, som det nuværende Baronie Stampenborg, og i Særdeleshed Jungshoved Gods, der er en Halvø 2) Et Blik paa Jungshoveds geographiske Forhold vil foreløbigen lede til at antage, at det har været Sædet for en Søekonge, hvormed deels Sagn 3) og deels Levninger af en gammel Borg, hvis første Grundvold rime-

ligen skyldes en saadan Viking, tillige afgive Vidnesbyrd.

Og videre:

At Jungshoved i Oldtiden var en Næsekonges Besiddelse, derom synes ogsaa de flere tiloversblevne Kæmpehøie at give Formodning. Der findes iblandt andre Høie endnu en paa Hovmarken, Nord Vest for Gaarden, med det Navn: Askebrænderhøien. Navnet paa denne har vedligeholdt sig, uagtet den ikke har nogen Steensætning og næsten ganske er overpløiet. Det lade sig tænke, at hine gamle Vikinger have i Bruna-Olds Dage opbrændt de Dødes Ligg paa denne Høi, hvilken Skik kunde længe have vedligeholdt sig paa en Udkaant af Landet, som denne. Desuden gives der en Mangle-Høi, hvis rette Navn er vel Magle-Høi 2: Store Høi, Møller-Høi og Mislehøi foruden flere.

Men han skriver, at det ikke har været muligt for ham at finde kilder, der kan underbygge Nicolai Jonges oplysning om, at der er bygget et slot på Jungshoved i 987 af en vendisk sørøver ved navn Jung, eller at det er ham, Jungshoved skulle være opkaldt efter:

Dersom R. Jonges Paastand, at Jungshoveds Borg var anlagt 987 af en vendisk Søerøver Jung eller Juhn, som gav Halvoen sit Navn, havde sin Grund i sikre historiske Vidnesbyrd, da vilde denne Borg være den eneste i Danmark fra hin Tidssalder, hvorom en saadan Tidsbestemmelse kunde anføres; men indtil visse Vidnesbyrd findes, kan Ingen ansee hans Paastand for sikker, og allermindst den, som

veed, hvor vanskeligt der er, at kunne angive et bestemt Aar i hvilket en mindre mærkværdig Borg kan være anlagt, og i en Tidsalder, da selv de vigtigste Begivenheders Tidsbestemmelse er stundom saare usikker.

Har der mon boet en næsekonge, sørøver eller viking på Slotsbanken?

Selv om både Jonge og Repholtz slår fast, at der har boet mennesker på Jungshoved i oldtiden, og at der må have boet en Næsekonge eller Høvding et eller andet sted på Jungshoved, så henviser Repholtz til, at der ikke findes vidnesbyrd om hverken tid eller sted for en borg fra tidligere tid.

Hverken Jonge eller Repholtz havde kendskab til pælespæringerne i Noret, der først blev (gen)opdaget i 1980 og tidsbestemt i 1994-95. Nogle af pælespæringerne stammer fra Harald Blåtands tid. Under Harald Blåtand blev der opført en række Vikingeborge i Danmark, hvoraf den senest fundne er Ringborg ved Lellinge syd for Køge; men det vides ikke, hvorfor disse pælespæringer – og dem, der stammer fra jernalderen – blev anlagt. Derimod må det formodes, at pælespæringerne fra 1200-tallet er anlagt i tilknytning til middelalderborgen.

Det er ganske få arkæologiske undersøgelser, der har fundet sted på Jungshoved. De første observationer var i 1963, og de blev først fulgt op i 1980. De hidtil eneste udgravninger, der er foretaget på selve Slotsbanken, var i 1999, og her blev der fundet spor af

middelalderborgen, der første gang er nævnt i Kong Valdemar Sejrs Jordebog fra 1231, men ikke af en tidligere borg.

Hvad skulle pælespærringerne beskytte? Har der ligget en borg på Jungshoved i oldtiden? Skyldes placeringen af Jungshoved Kirke, at den er bygget på et sted, hvor der lå en tidligere trækirke, der måske stammede fra den tid, hvor Harald Blåtand ”gjorde danerne kristne”? Sådan kan man blive ved. Der er stadig mange ubesvarede spørgsmål vedr. Jungshoveds historie. Det er nu snart 25 år, siden de sidste fund blev gjort; der må være meget mere at komme efter, så hvornår dukker der mon noget nyt op?

Foredrag og Sogneudflugt

Tidligere eksisterede der en begrænset viden om vikingetiden på Sydsjælland;

men i de senere år, er der kommet mere frem. Til efteråret sætter Jungshoved Menighedsråd fokus på Vikingetiden.

Den 20. september 2017 afholdes et foredrag i Rejsestalden: ***Vikingetiden set fra Sydsjælland og Møn*** med **Jens Ulriksen**, Forskningsleder. Mag.Art., Ph.D. forhistorisk arkæologi, Museum Sydøstdanmark, Vordingborg.

Den 30. september 2017 arrangeres en fælles **Sogneudflugt** for Allerslev og Jungshoved sogne til **Vikingskibsmuseet** i Roskilde, hvor de såkaldte Skuldelev skibe er udstillet. Disse vikingeskibe indgik i en pælespærring i Roskilde fjord ud for Skuldelev.

Bjarne H. Sørensen

Foto: Vikingskibsmuseet

LYNGGÅRD NYT

Som lovet i sidste nummer af bladet Jungshoved vil jeg fortælle lidt om daglig drift af gården.

I skrivende stund, midt i juli, er vi begyndt at høste vores græsfrø. Det er rødsvingel, der bruges til plænegræs. Det er altid spændende at begynde høsten, her ser vi, hvad vi får ud af hele årets anstrengelser for at få et godt udbytte. I år tegner udbyttet til at være en del bedre end sidste år og vel omkring vores gennemsnit. Frøet høstes med en høj vandprocent, så det skal hurtigt på tørreri for at nedtørres.

Herefter kommer høst af vinterbyg, raps, vårbyg, hvede og til sidst hestebønnerne. Vores majs er der endnu ikke taget stilling til, om grisene skal æde, som sidste års høst, eller om den skal ensileres til biogasanlægget som høsten i 2015.

Vinterbyg er grisefoder. Raps presses, og olien bruges til madlavning eller til bioetanol. Presseresten bruges til foder til grise og køer. Vores vårbyg sælges til fremstilling af malt til ølproduktion eller fodres op til grisene. Det afhænger af kvaliteten, og af om der er en merpris, der betaler for at bytte til foderbyg. Det har der ikke været de sidste år. Hveden er foder til grisene, og hestebønner er dels til fremavl af såsæd og dels til grisefoder. Hestebønner er et vældig godt foder, især til smågrise, så det er en afgrøde, vi er meget glade for.

Umiddelbart inden eller efter høst sås efterafgrøder i de marker, som skal tilsås til foråret. Der er en lidt snærende dansk lovgivning på området, så vi kan ikke så alle de forskellige afgrøder, som man kan i resten af EU. Vi sår således to typer efterafgrøder. Enten korn blandet med honningurt eller en tysk

blanding, der bl.a. indeholder kinaradi-
se – de smager for øvrigt dejligt.

Vi er glade for vores efterafgrøder, der
er med til at øge humusindholdet i vo-
res jord. Samtidig holder de på næ-
ringsstofferne i jorden. Som jeg skrev i
sidste nummer af bladet Jungshoved,
tilstræber vi at ”rode” så lidt som mu-
ligt i jorden. Dyrkningssystemet kaldes
”Conservation Agriculture.” Det ud-
bredes mere og mere i udlandet, og her
i Danmark er vi nu over 500 land-
mænd, der mere og mere forsøger os
med dyrkningssystemet, der har tre
grundprincipper.

Sundt sædskifte. Aldrig samme afgrøde to
år i træk. Det gælder naturligvis ikke
flerårige afgrøder.

Minimal jordbehandling. Ingen pløjning og
minimal jordforstyrrelse med harve og
lignende.

Jorddække. Vedvarende jorddække. Jor-
den er konstant dækket af planter og/
eller af planterester.

Efter de sidste opgørelser dyrkes i dag
større arealer i Danmark efter Conser-
vation Agriculture, end der dyrkes øko-
logisk/biodynamisk.

Lynggårds anden store driftsgren er
vores svineproduktion. Her har vi den
produktion, vores miljøtilladelse dæk-
ker, nemlig 1950 søer med smågrise til
salg ved 30 kg. Vi har også tilladelse til
en mindre slagtesvineproduktion, men
den udnytter vi ikke, da vi ikke er i
stand til at få økonomi i den.

Grisene sælges til opfødning hos en
landmand i Jylland eller afhentes af en

grisehandler, der afsætter dem bedst
muligt.

Produktionen er ok, men vi ligger ikke
med toppræstationer.

Der er ikke mange danskere, der øn-
sker at passe grise, så vi har flest udlæn-
dinge i stalden, hovedsagelig fra Rumæ-
nien. Flere af dem har været hos os i
adskillige år og har hustruer og børn,
der går i vuggestue, børnehave og sko-
le. Børnene lærer hurtigt dansk i institu-
tionerne, hustruerne er på arbejdsmar-
kedet og tvinges derfor til at tale dansk.
Hos os er det lettest at kommunikere
på vores fælles sprog – engelsk, men
det betyder så, at det er meget svært at
lære dansk, når man ikke bruger det til
daglig. For at hjælpe på det danske, har
jeg en aftale med Allan Capion om, at
han forsøger at lære vores udlændinge
at tale dansk. Både eleverne og jeg er
meget glade for deres undervisning, der
foregår i Jungshoved Gamle Skole.

Biogasanlægget har vi ofret rigtig man-
ge penge på sidste år. Ny motor og
halmlade med formalings anlæg.

Det var der basis for, idet vi har fået en
ny miljøgodkendelse, således at vi kun-
ne køre al vores gylle igennem anlæg-
get, samt flere tilsætningsstoffer. Jungs-
hoved Miljøgruppe har klaget over
godkendelsen, og i denne uge fik vi så
besked om, at den er hjemvist pga. en
procedurefejl i Kommunen, dvs. at vi
ikke længere har tilladelse til at køre al
vores gylle igennem anlægget. Vi har
været i den situation tidligere, men nu
er problemet større, idet vi har ofret
mange penge på anlægget!

Vi har det sidste år bygget to gylletanke. En på Lynggård og en på Fuglsangvej. Hvorfor bygge på Fuglsangvej? Der er flere begrundelser. Vi har en gylleledning, der går langs Fuglsangvej, og så er vi i stand til at fylde beholderen, når vi har kapacitet på vores pumpe. Når de bagerste marker skal have gylle, har det været nødvendigt at pumpe derud i en container, og maskinstationen kunne så pumpe derfra. Vores pumpe har ikke

kapacitet til at holde gylleudlæggeren kørende med fuld kapacitet, og derfor skal udlæggeren have en højere time-løn. Nu kan maskinstationen bruge gyllebeholderen som "container".

I tilladelsen til at bygge beholderen står bl.a., at vi skal plante omkring gyllebeholderen, og det vil Skovdyrkerforeningen gøre, når de mener, at det er den rette tid. Vi skal naturligvis først planere omkring beholderen, så der kommer til at se ordentligt ud. I tilladelsen står også, at teltdugen skal være grøn. Jeg havde nu hellere set, at den var samme farve som beholderen!

Dette var lidt om daglig drift, og jeg vil glæde mig til senere at fortælle om, hvad vi laver i "den stille tid."

Venlig hilsen, Peder Andersen

Lørdag 14. oktober kl. 13 åbner EfterårsGalleriet i Stavreby

Lene Og Sidse er i gang med forberedelserne til dette års EfterårsGalleri. Efteråret handler meget om farver, og det er grundlaget for meget af den kunst, som vises i årets Galleri.

Lene Christensen er måske inspireret af, at hun i denne sommer blev mor til tre kyllinger fra dag 2.

Sidse Friis er også med på vingerne. Svaler, ravne, viber og andre fugle fra Jungshoved er med på tryk. Og så selv-

følgelig de store malerier.

Den hemmelige gæst er stadig hemmelig. Men der vil være en gæstestiller.

Galleriet åbnes lørdag 14. oktober kl. 13-17.

Galleriet er åbent de følgende dage:

Lørdag 14. oktober kl. 13-17

Søndag 15. oktober kl. 11-16

Lørdag 21. oktober kl. 11-16

Søndag 22. oktober kl. 11-16

Der serveres altid knækbrød, og lidt til at skylle med.

Vi glæder os.

Lene Christensen Og Sidse Friis

Fugle på Jungshoved

Digesvale flugt. Foto: Steen E. Jensen

Der yngler tre arter af svaler i Danmark: land-, by- og digesvaler. Vi har alle tre arter ynglende på Jungshoved.

Vi har også en lille bestand af mursejlere, som også er en mindre, insektædende fugl, der fanger sin mad i luften. Men den tilhører en helt anden familie af fugle, nemlig skrigfugle. Dem har jeg skrevet om i et tidligere blad.

Alle tre svaler er udbredte og almindelige arter, men digesvalen er kun lokalt almindelig.

Digesvalen er meget afhængig af en velegnet klint eller grusgrav til at grave sin lange redegang i. Jeg har kun fundet den ynglende et sted på Jungshoved, og det er i Lynggårdens grusgrav. Vi har ellers enkelte klinter, som er høje nok til, at digesvalen vil yngle, og hvor

den kan grave de lange gange, som sikrer den mod rovdyr. Men måske er jordlagene for hårde og lerede lige der, til at digesvalen, der kun vejer omkring 13 g, kan grave i dem. Den kræver tilsyneladende løsere materialer som grus og sand for at kunne grave. Gangen kan være op mod en meter lang, og kan bruges flere år, dog kun hvis den ikke er for inficeret med utøj. Svalerne tjekker gamle reder om foråret, inden de tages i brug. De kan spare både energi og tid ved at bruge forrige års rede, hvis den altså ikke er for befængt med lus, mider og lopper. Utøj kan i værste fald gøre det af med svalearer.

Digesvalerne ankommer sidst i april og forlader os i løbet af august måned. De overvintrer i Afrika syd for Sahara lige-

som de andre svaler, men kommer ikke helt ned i det sydlige Afrika, som landsvalen gør.

Digesvalen kan ses over hele Jungshoved, men foretrækker at fouragere over vandområder som søer og moser, hvor den især går efter de små insekter i det lavere luftlag. På varme sommerdage ses den også over havet og strandområder, hvor dens lavmælte, men sikkert for mange genkendelige, sang/kald kan høres.

Som med så mange andre småfugle er digesvalen også afhængig af lufthavets insekt-plankton, som er den helt afgørende faktor for dens eksistens. Det er disse insekter, som nogle mennesker lader sig irritere af her i sommertiden. Men jo ”renere” naturen er, og herun-

der luften, jo fattigere bliver vores natur. Intet kommer af intet.

Nogle synes måske, at åbne grusgrave skæmmer landskabet, men for digesvalen er disse sandsynligvis grunden til, at vi har den ynglende på Jungshoved. Måske er det til nogens undren, men faktisk er delvist forladte grusgrave nogle af de rigeste naturområder i det åbne land. Naturen kan godt lide dynamik og uorden, det er i hvert fald her, de fleste arter findes.

Her i september, når bladet udkommer, kan digesvaler stadigvæk ses på træk. På lune dage kan op imod tusinder af svaler ses i flokke, her iblandt digesvaler. Især i området omkring kirken. De bliver som regel til lige hen over midten af måneden.

Sune Madsen

Digesvale buler. Foto: Steen E. Jensen

Mit yndlingssted på Jungshoved (11)

”Der var en gang”. Sådan starter mange eventyr, og det gør vores også. Er begge vokset op i Næstved og mødtes for 47 år siden. Vi var begge under uddannelse, Lisbeth mod socialpædagog og jeg til elektriker og efter endt læretid hos el-firma Lodal i Jernbanegade til el-installatør.

Trangen til at blive selvstændig var stor, og da der var muligheder i Præstø, havnede vi så hernede, og i 1975 startede vi el-forretning fra Jungshovedvej 14. Lisbeth fik job på Bøgestrømskolen, hvor en hel del unge jungshovedlærere også arbejdede. Da vi fik vores andet barn, blev det for meget med skiftende arbejdstider, og Lisbeth ”kom hjem” i firmaet i 1981.

Området omkring Præstø blev hurtigt til megen glæde – vi er begge meget glade for naturen, og vi var lige havnet i et ”smørhul”. Windsurfing, kapsejlsads på fjorden i vores lille sejlbåd og i sæsonen på jagt på Jungshoved og omkring Præstø.

I 1982 flyttede vi forretningen op i Adelgade 65, hvor der tidligere var isenkræmmer. Der var rigtig gang i hjulene den gang: Flere fabrikker, meget boligbyggeri og landbrugsaktiviteter. Vi boede stadig på Jungshovedvej 14, men da der, helt uforståeligt, blev givet tilladelse til og senere bygget alt for omfattende på den tidligere tømrerhandelsplads, især den nuværende Fakta butik med lejligheder ovenpå, bygget helt ud til fortovet, lige over for vores ejendom, begyndte vi for alvor at se os om efter noget andet.

Vi havde selvfølgelig på vores mange ture på ”øen” set forskellige steder, hvor vi kunne tænke os at bo og deriblandt også Skovhusevej 31. Det var tydeligt, at der boede ældre mennesker – man kunne se, at det kneb med at holde stedet, så vi tillod os to gange at lægge breve med ønske om måske at købe stedet. Vi hørte dog aldrig fra fru Bang, som det viste sig boede der alene. Brevsprækken i garagen var ikke en

postkasse, som fruén benyttede, viste det sig efterfølgende. Da det så senere forlød, at fru Bang var kommet på plejehjem, var det tid til ”at rykke”, som man siger i dag.

Telefonbogen kom frem for at lede efter den søn, som vi vidste, hun havde. Han boede i Mogenstrup, og vi dristede os til at ringe. Det viste sig, at vi kendte hinanden både fagligt og fra Præstø sejlklub. Desværre ønskede han ikke at sælge, i hvert fald foreløbig. Tiden gik, og vi kunne se, at Jørgen Bang og fruén var flyttet ind, og så tænkte vi, at det køb måtte vi nok slå ud af hovedet. Men et halvt år efter lå der pludselig et brev fra Jørgen Bang med besked om, at ejendommen var sat til salg hos Pernille Sams, men da vi havde vist interesse, fik vi et lille forspring! Vi var hurtigt på hjemmesiden og fik set, at ejendommen var sat ret højt i pris. Jeg tabte modet lidt, men Lisbeth mente ikke, der skete noget ved at se stedet, og vi kontaktede så ejendomshandleren for en fremvisning – vi kunne jo altid se, hvad vi gik glip af. En smuk solskinsdag mødtes vi så med mægleren, og da vi gennem entreén trådte ind i stuen, og den storslåede udsigt ned over marken med gyldent korn og ud over fjorden mod Feddet foldede sig ud, udbød Lisbeth ”her vil jeg bo”! Og sådan blev det – vi overtog 1. november 2006 og flyttede ind 14 dage senere.

Det køb har vi aldrig fortrudt – det er det mest fantastiske sted året og døgnet rundt. Naturens lyde om natten med råvildtet, uglemnes tuden, musvågens

skrig og sangsvanernes sang. Om dagen er der hele tiden nye scenarier: Livet på fjorden, fiskerne, trafikken til og fra Præstø havn og ikke mindst dyrelivet, som er helt exceptionelt. Vi har dyrene helt inde ved huset, og sidste år kendte vi fem råer med lam, den ene endda med tre, som færdedes dagligt lige ude på vores græsplæne. Ræven ser vi sjældent, men vi har rigtig mange fasaner, en del harer, gæs og ænder m.m. samt selvfølgelig krager, fiskehejrer og forskellige smukke rovfugle, hvor havørnen ofte enten overflyver eller glider ude over fjorden. Vi nyder også, når de store fugletræk passerer, og tranerne står højt på listen af spottede fugle. Vi har i alt otte tdl., hvoraf de fem ligger lige ned foran huset med engen ud til vandet. Her går vore nu fire heste og nyder tilværelsen, og vi træner også med de to Labrador jagthunde, som vi har.

Her sker altid noget, ingen dage er ens, og fra om morgenen, når solen står op over Hejreskoven, til den går ned over Ræsvænge/Næbskoven drejer vore hoveder sig 1000 gange mod naturen omkring os – kikkerten bliver flittigt brugt – altid nye billeder tegner sig.

Vi har ikke fortrudt et sekund – vi føler os meget privilegerede over, at det var her, vi fik base til vort livs efterår – nu da vi som pensionister virkelig har tid til at nyde tilværelsen.

Skovhusevej 31 er vores skønneste sted på Jungshoved – her har vi rod, herfra vor verden går. Vi håber, vi kan blive her længe endnu!

Lisbeth & H.C.Jørgensen

Jungshovedminder

Nyt (gammelt) fra Præstø Lokalhistoriske arkiv

Jeg har i dette nummer valgt at tage lidt billeder fra Den aktive Jungshoved Gymnastikforening.

Billederne er kun et lille udpluk af de mange billeder, der findes på arkivet fra perioden 1913-1981.

Ud over billeder ligger Arkivet også inde med forhandlingsprotokoller, bedømmelsesskemaer, programmer fra diverse opvisninger og meget andet.

Hvis du derfor er interesseret i at se disse billeder og arkivalier, er du meget velkommen på Præstø Lokalhistoriske Arkiv, der er placeret på Biblioteket. Der er åbent hver mandag kl. 13.00-16.00 samt 1. lørdag i måneden 10.00-13.00.

Du kan også gå ind på Arkivets hjemmeside: <http://www.praesto-arkiv.dk/>

Jungshoved gymnastikforening ca. 1963

Forrest fra venstre:

Jørn Jørgensen, Ukendt Hansen, Skovhygården, Helmuth Hansen, Palle Nerup, Jørgen Glise, Christian Jensen, Helge Larsen.

Stående fra venstre:

Erland Knudsen, Birger Larsen, Niels Erik Olsen, Svend Aage Nielsen, Preben Jensen, Erik Jensen, Nerup Jensen.

Gymnastikhold ved Frederiksminde (Amtsopvisning) ca. 1932

Forrest fra venstre:

1. Lærer Carl Petersen, Jungshoved Skole, 2. Hans Chr. Hansen, Solbakken, 3. Frits Ulram, blev senere præstegårdsforpagter på Jungshoved, 4. Svend Caspersen, 5. Karl, som tjente på gård i Jungshoved 6. Karl, som tjente på gård i Jungshoved, 7. Karl, som tjente på gård i Jungshoved, 8. Knud Knudsen, Smids-trup. Far til Erland Knudsen

Mellemste række: 2. Jens Caspersen, bror til Thorkild Caspersen, brugsuddeler i Jungshoved Brugs. Død 1970, ingen børn, gift med Erna født Bodling

Tredje række fra venstre: 3. Vølner Hansen (ungkarl), formand i pensionistforeningen sammen med Henny Hansen, parvelist i Bøged., 6. Foran midten i det hvide kors, Hans Molter gift med Agate Nielsen

Jungshoved Gymnastikforening 1926

Stående gymnastikleder (til venstre i billedet) er Jakob Hansen.

*Personerne i **overste række, fra venstre:** Arnold Jørgensen, Jens Petersen, Einar Petersen, Holger Rasmussen, Andreas Petersen, Peter Hansen, Karl Johansen, Einer Frimand, Johannes Nielsen, Emil Larsen, Viggo Hansen, Svend Caspersen, Jens Caspersen, Karl Larsen.*

***2. række fra oven, fra venstre:** Knud Knudsen, Poul Hansen, Andreas Petersen, Esther Petersen, Mary Johansen, Gudrun Larsen, Helga Hansen, Helene Jørgensen, Dagny Johansen, Holger Molsen, Kaj Hansen, Hans Petersen, Oskar Møller.*

***3. række fra oven, fra venstre:** Viggo Andersen, Rigmor Jørgensen, Edith Caspersen, Sofie Caspersen, Hedvig Caspersen, Ellen Jensen, Martha Rasmussen, Dora Andreassen, Dagny Jensen, Edith Larsen, Lilly Larsen, Erna Johansen.*

***Nederste række, fra venstre:** Anton Sødergren, Richard Petersen, Erik Jensen, Niels P. Gundersen, Hans Hansen, Poul Grann, Oskar Hansen, Poul Jensen, Olaf Jensen, Gerner Møller, Sigurd Johansen.*

Traktortræk

Vi gentager succesen med at holde **traktortræk** i weekenden i uge 38, **23.-24. september**.

Lørdag med start kl. 13 til kl. 21, og søndag startes der kl. 10 til kl. 16.

Der bliver mulighed for at købe flæskestegssandwich, frikadellesandwich, hapsdog, frikadeller med kold kartoffelsalat, lavet af de lokale Sussi og Jeff. Der bliver ligeledes mulighed for at købe aftensmad lørdag hos Sussi og Jeff.

Der vil være hoppeborg samt havetraktortræk og veterantraktorer, ligesom der plejer at være.

Vi prøver som noget nyt i år at sælge 2-dags billetter, 1-dags billet koster 50 kr., og 2-dags billetten 75 kr. Vi håber, I lokale vil støtte op om arrangementet, som I plejer at gøre.

Hvis der er spørgsmål til arrangementet, er I velkomne til at tage kontakt til en af os. Navn og tlf. nr. kommer herunder:

Jim Wermuth 61 37 31 11, Sofus 20 75 84 00, Jesper Skovbo 51 92 77 05, Jakob Stauner 20 81 78 31, Rasmus Raahauge Geertsen 20 88 50 35, Jan Jensen 28 43 90 85, Rene Petersen 40 13 53 71, Tina Skjærlund 31 31 85 58, Jesper True 22 21 66 31.

Spiseklubben på Jungshoved Skole

Velkommen i spiseklubben. Vi glæder os til at se nye som gamle gæster.

De tre næste gange bliver: **26.10., 16.11. og 7.12.** Alle dage er torsdage. Man kan komme og spise kl. 17.45-19.00. Køkkenet lukker kl. 20.00.

Den 16.11. har vi den glæde at byde Tina Skarnager Åsberg, Stavreby, velkommen som gæstekok. Tina har en uddannelse i human ernæring og er formand for Jungshoved Lokaråd. Menuen vil denne aften have fokus på den sunde mad.

Prisen for et måltid mad er 60 kr. pr. voksen og 30 kr. pr. barn (mellem 4 og 12 år). Børn under 4 år er gratis.

Den 26.10 og 7.12 serveres foruden hovedretten også en dessert, fremtryllet af dessertkokken Merete Larsen.

Til maden serveres vand. Øl, sodavand og vin kan medbringes.

Deltagerantallet er max. 50 personer pr. gang.

På gensyn.

Venlig hilsen,

Kurt og Knud

Tilmelding til: Knud Jacobsen, Ambæk Mark 10, tlf. 22 21 55 25 el. pr. e-mail til: knudjacobsen@gmail.com

Husk tilmelding i god tid. Tilmelding foregår igen efter først til mølleprincippet.

Til sæsonafslutningen i spiseklubben i marts måned havde Merete Larsen fremtryllet en dejlig dessert, som vakte gæsternes begejstring. Det var den gode gamle dessert, Muldvarpeskud. På opfordring fra flere af aftenens gæster bringer vi her Meretes opskrift på desserten.

Muldvarpeskud til 4 personer

250 g svesker

10 skoldede, smuttede mandler

50 g revet, sukkerristet rugbrød (man kan godt snyde lidt og bruge færdiglavet ymerdrys)

50 g revet mørk chokolade

De skyllede svesker udblødes i ¼ l kogt vand i et døgn, udstenes og fyldes herefter med halve mandler. I fire portionsskål lægges sveskerne i pyramideform og dækkes med råcreme. Det sukkerristede rugbrød og den revne chokolade drysses til sidst hen over desserten.

Råcreme til 4 personer

2 æggeblommer

40 g flormelis

1 tsk. vaniljesukker

2 dl piskefløde, som piskes til flødeskum

Æggeblommerne piskes med sigtet flormelis og vaniljesukker. Flødeskummet tilsættes, og det hele blandes meget forsigtigt, inden det lægges henover sveskerne. Desserten serveres straks eller stilles på køl. Velbekomme.

FORENINGEN NORDEN PRÆSTØ

Global opvarmning: klimarapporter, klimakonventioner & realia:

Hvad skal der ske lige nu?

Tirsdag 3. oktober kl. 19.00 på Egnshuset Jungshoved skole

Jens Hesselbjerg Christensen, Professor Climate Physics NBI, kommer og fortæller om de nyeste fakta og forskning om klimaet.

Jens Hesselbjerg, fhv. leder af Centre for Regional Change in the Earth System DMI og en af de kun omkring 10 danske deltagere i FN's Klimapanel

Pris for foredrag, kaffe/te, kage/frugt: NORDEN medlemmer: 40 kr. Andre: 50 kr. ALLE er velkomne.

NORDISK pionerarbejde i forbedring af den medicinske behandling af stofmisbrug

Mandag 23. oktober kl. 19.00 på Egnshuset Jungshoved Skole

Simon Rye Clausen, md hd, Sundhedspolitisk leder, Norden og Baltikum, Indivior Nordic, fortæller om sit arbejde. Simon Rye Clausen er læge og har arbejdet mange år i medicinalbranchen i Danmark.

Pris for foredrag, kaffe/te, kage/frugt: NORDEN medlemmer: 40 kr. Andre: 50 kr. ALLE er velkomne.

SKUMRINGSTIME

Mandag 13. november kl.18.45 på Egnshuset Jungshoved Skole

Foreningen Norden Præstø glæder sig til, sammen med alle de **NORDISKE** og **BALTISKE LANDE**, at holde skumringstime med årets tema: **ØER I NORDEN** hvor vi fra præcis kl. 19.00, i levende lys, hører fire højtlysningsafsnit fra bogen IS af Ulla-Lena Lundberg

Ulla-Lena Lundberg, f. 1947, har været nomineret til Nordisk Råds litteraturpris hele fem gange i løbet af sin karriere. I 2012 modtog hun Finlandia-prisen for bogen IS. Lundberg har et nært kendskab til skærgårdsmiljøet mellem Åland og Finland, da hun selv voksede op på øen Kökar. I bogen IS giver hun en skildring af et lille samfund, som er ved at forsvinde.

Kom og være med i verdens største fortælleraften. Der serveres Ålands pandekage med syltetøj og flødeskum til kaffen/teen samt danske æbler.

Pris for en hyggelig aften i stearinlysets skær: **NORDEN** medlemmer: 40 kr. Andre: 50 kr. **ALLE er velkomne.**

NB For **NORDEN** medlemmer kommer der en filmeftermiddag i efteråret om en tur til Ålandøerne med den festlige Ålandske midsommerstang i al sin pragt. Dertil kan vises en film om sejskibet **POMMERN** mm.

GUDSTJENESTER

September-december 2017

	Jungshoved	Allerslev
13. s. e. trin. 10. sep.	10.30 Høstgudstjeneste	Ingen
lørdag 16. sep.	12.30	
14. s. e. trin. 17. sep.	Ingen	10.30
15. s. e. trin. 24. sep.	10.30	Ingen
16. s. e. trin. 1. okt.	Ingen	9.00 Jesper Bo Blomgren
17. s. e. trin. 8. okt.	9.00	10.30
Onsdag 11. okt.		19.00 Konfirmander
18. s. e. trin. 15. okt.	10.30	Ingen
19. s. e. trin. 22. okt.	9.00 Jesper Bo Blomgren	Ingen
20. s. e. trin. 29. okt.	14.00	10.30
Allehelgen 5. nov.	19.00	16.30
Onsdag 8. nov.		19.00 Menighedsgudstj.
22. s. e. trin. 12. nov.	10.30	Ingen
23. s. e. trin. 19. nov.	Ingen	10.30
Sidste s. i kirkeåret 26. nov.	10.30	Ingen
1. s. i advent 3. dec.	9.00	10.30
2. s. i ad. 10. dec.	14.00 Jesper Bo Blomgren	Ingen

JUNGSHOVEDKALENDER

Lørdag	16. sep.	Kl. 9.00-16.00.	Sommerudflugt til Nyord fra Kirkehavnen
Onsdag	20. sep.	Kl. 19.00.	Foredrag ”Vikingetiden set fra Sydsjælland”. Rejsestalden
Fredag	22. sep.	Kl. 18.00.	Pensionistforeningens høstfest. Forsamlingshuset
Lørdag	23. sep.	Kl. 13.00-21.00.	Traktortræk i Jungshoved by
Søndag	24. sep.	Kl. 10.00-16.00.	Traktortræk i Jungshoved by
Lørdag	30. sep.	Kl. 9.00.	Sogneudflugt til Vikingeskibsmuseet i Roskilde
Mandag	2. okt.	Kl. 19.00.	Pensionistforeningens bankospil. Forsamlingshuset
Tirsdag	3. okt.	Kl. 19.00.	Foredrag ”Global opvarmning ...”. Foren. NORDEN. Skolen
Onsdag	4. okt.	Kl. 13.00.	Travetur til Bønsvig Strand. Start transformatorårnet Bønsvig
Onsdag	4. okt.	Kl. 19.00.	Foredrag ”Indtryk fra tur til Wittenberg”. Allerslev Præstegård
Lørdag	7. okt.	Kl. 9.00-14.00.	Arbejdsdag. Skolen
Tirsdag	10. okt.	Kl. 19.00-20.30.	Syng sammen-aften. Skolen
Lørdag	14. okt.	Kl. 13.00-17.00.	Fernisering. Efterårsgalleri i Stavreby
Mandag	23. okt.	Kl. 19.00.	Foredrag ”Pionerarbejde ...”. Foren. NORDEN. Skolen
Torsdag	26. okt.	Kl. 17.45-19.00.	Spiseklub. Skolen
Tirsdag	31. okt.		Besøg af forretningen Tøjstativet. Skolen
Onsdag	1. nov.	Kl. 19.00.	Koncert-show. ”Alt om Luther på 60 min.”. Kirken
Mandag	6. nov.	Kl. 19.00.	Pensionistforeningens bankospil. Forsamlingshuset
Onsdag	8. nov.	Kl. 18.30.	Valgmøde. Skolen
Torsdag	9. nov.	Kl. 19.00-20.30.	Syng sammen-aften. Skolen
Søndag	12. nov.	Kl. 14.30.	Koncert med Adam og Jacob Christensen. Allerslev Kirke
Mandag	13. nov.	Kl. 18.45.	Skumringstimen. Foren. NORDEN. Skolen
Onsdag	15. nov.	Kl. 13.00.	Travetur i det åbne land. Start Kirken
Torsdag	16. nov.	Kl. 17.45-19.00.	Spiseklub. Skolen
Lørdag	2. dec.	Kl. 10.00-15.00.	Julemarked. Skolen
Søndag	3. dec.	Kl. 10.00-15.00.	Julemarked. Skolen
Søndag	3. dec.	Kl. 19.30.	Koncert. Ørlev Kirke i samarbejde med Jungshoved-Allerslev
Mandag	4. dec.	Kl. 19.00.	Pensionistforeningens bankospil. Forsamlingshuset
Onsdag	6. dec.	Kl. 14.30.	Adventsmøde. Allerslev Præstegård
Torsdag	7. dec.	Kl. 17.45-19.00.	Spiseklub. Skolen
Fredag	8. dec.		Pensionistforeningens julefrokost. Forsamlingshuset

GUDSTJENESTER

Se venligst side 51